Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 971 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 30 ՄԱՐՏ 1887 (Ն. Տ.) 11 ԱՊՐԻԼ 1887 — 17 ՐԷՃԷՊ 304

20 ՓԱՐԱ (ԾՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՂՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

لیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خاننده ارهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ԾՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գանձկան արծաթ		160
»	»	Վեցամսեայ	» »	80
»	»	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց » և տեղական Թղթատարով	տարեկան		» »	240
Գաւառաց համար և տեղական Թղթատարով	վեցամսեայ		» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանք		56
» »	վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած յօդուածոց ծանուցման ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 30 ՄԱՐՏ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ–ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Տկարութիւն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հանդէպ Ռուսիոյ.— Աւստրիա-Հունգարիա պաշտպան չունի.— «Անգլիացի նախորդ Նախարարին» նոր Յօդուածը.

Ֆօրթնայթլի Ռէվիւ և Նէշընըլ Ռէվիւ իրենց այս ամսուան թիւերով կը հրատարակեն «Անգլիացի Նախորդ Նախարարին» չորրորդ յօդուածն, որ յոյժ շահեկան և ուշագրաւ տեղեկութիւններ ու տեսութիւններ կը պարունակէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վրայ։ Յօդուածն յոյժ երկար է, բայց պարտ կը համարինք հետեւեալ քաղուածները մատուցանել քաղաքական խնդրոց փոքր ի շատէ հետաքրքրուող ամեն ընթերցողի խորին ուշադրութեան.

«Ռուսիոյ զօրութեան վրայ Նախորդ յօդուածով գրած չափազանցութիւն համարուեր է։ Խնդիրն արժանի է քննութեան. զի հաւանական է որ շատ չանցած պատերազմի բռնուինք Ռուսիոյ հետ։ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ զօրութեան բաղդատութիւնն ևս յոյժ կարեւոր է. զի այն երկուց կայսրութեանց միջեւ պատերազմի մը ծագումը շատ չի կրնար յապաղել։ Կը վախնամ թէ ժամանակը պիտի ցուցնէ թէ ո՛րչափ սխալած են անոնք որ կը կարծեն թէ Աւստրիա կրնայ դիմադրել Ռուսիոյ։ Նոյնչափ սխալ է կարծել թէ Ռուսիա, եթէ միայն Անգլիոյ դէմ պատերազմի, անհարուածելի է։ Զանազան բանակներու զօրութիւնը զանազան եղանակներով կը հաշուուի։ Իտալացիք կ'ըսեն թէ 2,862,000 «զինավարժ» մարդիկ ունին։ Զօր. Ռիքոդդի, վերակազմիչն իտալեան բանակի, կը ջատանայ գրելով թէ Իտալիա կարող է կէս միլիոն զօրք հանել։ Բայց վճռի տակ է իտալեան բանակին պատերազմելու կարողութիւնն։ Ես ինքս կը հաւատամ իտալացի զինուորաց քաջութեան, որ ապացուցուեցաւ Հապէշաց դէմ իրենց պատերազմի մէջ։ Բայց կ'ըսուի թէ իտալացի սպայք պահանջուած կարողութիւնն եւ տոկունութիւնը չունին։ Ոչ մէկ ռազմագէտ հրապարակագիր կը համարձակի ըսել թէ աւստրո-մաճառ զօրականք ռուս զօրականներէն գերազանց են իբրեւ մարդ։ Աւստրացիք չունին այժմ մեծ զօրավարներ, որք վստահութիւն ազդեն բանակին։ Զօրականաց անհատական արժէքն հաւասար ենթադրելով, ուրիշ կէտերու վրայ բաղդատենք աւստրո-մաճառ, ռուս և գերման բանակները։—

«Աւստրիոյ-Հունգարիոյ զինուորական ծախքն Իտալիոյ զինուորական ծախքէն քիչ մը աւելի է, և Գերմանիոյ զինուորական ծախուց երկու երրորդէն քիչ մը պակաս։ Խաղաղութեան ատեն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ զօրքն Իտալիոյ զօրքէն քիչ մը աւելի է, և Գերմանիոյ զօրաց երկու երրորդէն քիչ մը պակաս։ Աւստրիա-Հունգարիա Իտալիայէն աւելի ունի դաշտային հրետաններ, և Գերմանիոյ դաշտային հրետանեաց երկու երրորդէն քիչ մը պակաս։ Բաղդատութեան այս եզրերն հիմ բռնելով, կը տեսնենք թէ Ռուսիոյ զինուորական ոյժն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ միացեալ ոյժերուն հաւասար է։ Խաղաղութեան ատեն Ռուսիա ունի 890,000 զօրք, մինչ միւս երկուց կայսրութեանց խաղաղական բանակներուն համագումարն է 749,000։ Եթէ Ռուսիոյ դաշտային հրետանիք միւս երկուց կայսրութեանց հրետանեաց գումարէն քիչ մը պակաս են, հեծելազօրաց մասին Ռուսիա յոյժ կը գերազանցէ զանոնք։ Կը պնդեմ ուրեմն թէ Ռուսիա նո՛յնչափ զօրաւոր է որչափ Գերմանիա և Աւստրիա-Հունգարիա միացեալ։ Արդարեւ, ռուս բանակը ցրուեալ է ընդարձակ տարածութեան մը վրայ. բայց այնպիսի տարածութիւն մ'է այդ որ պաշտպանութեան չի կարօտիր։ Ռուսիա կրնայ իւր բանակի կէսն անցունել յԱւստրիա, և միանգամայն ունենալ բաւական պահապան զօրք ի Բոլոնիա և ի Կովկասիա։

«Աւստրիացիք, թէպէտ չափաւորէն դրամ վատնեցին վերջին քանի մը ամսոց մէջ, բաւական միջոցներ ձեռք չառին դեռ, զօրեղապէս պաշտպանելու համար զԿալիչիա Ռուսիոյ դէմ։ Եւրոպիոյ առաջնակարգ ռազմագէտ հրապարակագիրը, Մարկս, կ'ըսէ. «Քանի մը պարտութիւններէ ետք, աւստրո-մաճառ բանակը կրնայ քաշուիլ Կարպաթեանց ծառախիտ լեռնաշղթային մէջ. բայց յայնժամ Վիէննայի ճամբան բաց կը մնայ Ռուսաց»։ Չի կրնար յուսացուիլ որ Գերմանիա պաշտպանէ զՎիէննա՝ ռուս բանակին նահանջման գիծն սպառնալով. զի երբ Գերմանիա դադրի չէզոքութենէ, Ֆրանսա ևս կը դադրի, և Գերմանիա կը պարտի զիւր բովանդակ ոյժ տանիլ Ռէնի կողմ։ Իտալիա միայն կրնայ պաշտպանել զՎիէննա, ենթադրելով թէ Ռումանիա ջատանայ պաշտպանելով զիւր չէզոքութիւն։ Բայց Իտալիա փոխարինութիւն պիտի ուզէ։ Հարկ պիտի լինի Իտալիոյ թողուլ Աւստրիոյ իտալախօս Հարաւային-Դիրոլեան գաւառն, և ոչինչ աւելի ցաւ պիտի պատճառէ Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր, իւր պալատականաց և շատ մը հայրենասէր Աւստրիացւոց, որչափ Իտալիոյ ձեռամբ փրկուելու նուաստութիւնն։

«Ո՛չ միայն պակաս չեմ ցուցներ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ զինուորական ոյժն, այլ կարծեմ իսկ թէ եղածէն աւելի կը ցուցնեմ զայն։ Աւստրո-մաճառ բանակին մէջ տարերք կան որք գուցէ սրտով չպատերազմին Ռուսիոյ դէմ, ինչպէս հիւսիսային Պուքովինայի և արեւելեան Կալիչիոյ Կարմիր-Ռուսերն և Փոքր-Ռուսերն։ (Աւստրիոյ Ռուլթէն հպատակները պարզապէս Ռուսեր են։ Լատիներէն Ռուլթէն կ'ըսուի Ռուսերուն։) Թէ՛ Աւստրիացիք և թէ Մաճառք ատելի են ի Խրուատիա և Դալմատեան Թագաւորութեան երկրին մէջ։ Դիտել կուտան ոմանք թէ Խըրուատք, որք աւստրո-մաճառ զօրաց մէջ լաւագոյն տարրերէն մին կը կազմեն, թէպէտ հռոմէադաւան են, բայց չպիտի ուզեն Մաճառստանի շահուն համար կռուիլ Ռուսիոյ դէմ, եթէ դաշնակցային իրական դրութիւն մը չխոստացուի իրենց, և եթէ Հունգարիոյ Թագաւորը (Ֆրանց Եօզէֆ) միանգամայն իբրեւ Խրուատիոյ Թագաւոր Թագ չդնէ յԱկրամ։ Պոհեմեան (Չեխ) լրագիրք քիչ առաջ երկիւղալի կերպիւ ռուսասէր յօդուածներ կը հրատարակէին. բայց կարծեմ թէ Չեխք Աւստրիոյ դրօշին տակ կռուելէ խոյս չպիտի տան, թերեւս զի Պոհեմիա (Չեխերուն բնակավայրն) Իռլանտա մ'է սահմանաւոր ինքնօրէնութեամբ մը, և գերմանական Ուլստերով մը։ Կոմս Դաաֆֆէ (Աւստրիոյ Նախարարապետն) ընդարձակեց Չեխերուն բնական իրաւունքներն, աւելցուց կղերին իշխանութիւնն, արտօնեց չեխ լեզուին պաշտօնական գործածումն ու չեխական համալսարանի մը հաստատումն, և կազմել տուաւ տեղային բանակ մը ի Պոհեմիա, թէպէտ Չեխք գոհ չեն դեռ։»

(Յօդուածագիրը կը նշանակէ մանաւանդ հեծելազօրաց մասին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ տկարութիւնը Ռուսիոյ դիմադրելու, որոյ 200,000ի չափ հեծելազօրք, պատերազմ հրատարակուելուն պէս, կրնան մարախի պէս խուժել Կալիչիոյ վրայ, և աւստրական բանակին բոլոր շարժումները խանգարել՝ Աւստրիոյ 64,000 հեծելազօրաց համախմբուելէն առաջ։ Ապա կը շարունակէ։)

«Աւստրիոյ ապագան, հետեւապէս, մթին կ'երեւի ինձ։ Պիտի ընէ ինչ որ կրնայ՝ Ռուսիոյ հետ պատերազմի չբռնուելու համար։ Բայց այսպէս պատերազմէն խոյս տալով կարի յոյժ պիտի նուաստանայ։ Եւ եթէ պատերազմի, կը վախնամ թէ դարձեալ պիտի նուաստանայ, իբրեւ պարտութեան հետեւանք կորուսանելով գէթ զՊուքովինա և Կալիչիոյ արեւելեան մասը, (Ռուլթենաց գաւառն։)

«Աւստրո-մաճառ աշխարհավարէ մը զատ ո՛չ ոք կարող է ըստ բաւականին հասկնալ սոյն երկեակ Տէրութեան կառավարական դժուարութիւններն։ Աւստրիոյ բաժնին մէջ կան Երեսփ. ժողով և Աւագաց ժողով մը, և 17 Նահանգային ժողովներ։ Ստորին Աւստրիա, Վերին Աւստրիա, Ստիրիա, Քարինթիա և Սալձպուրկ դժուարութիւններ չունին. բայց գժտութեան պատճառներ խիստ շատ են միւս գաւառաց մէջ։ Կայսրն հաւանօրէն ի վերջոյ յանձն պիտի առնու Պոհեմիոյ Թագաւոր տիտղոսով Թագ դնել ի Բրակա. բայց դժուարաւ կրնայ հաւանիլ Չեխերուն պահանջման թէ գերման լեզուի պաշտօնական գործածումը վերցուի Պոհեմիայէն, թէպէտ Մաճառք ասկէ առաջ հարկադրած են Կայսրը ռումէն և այլ սլաւեան լեզուաց պաշտօնական գործածումը դադրեցնելու Հունգարիոյ քանի մը կողմերը։— Բայց մինչեւ ո՛ւր պիտի տարուի այս դրութիւն։ Աւստրիացի Գերմանք նո՛յնչափ ատելի են Իստրիոյ և Դալմատիոյ մէջ որչափ Պոհեմիոյ մէջ, և Դալմատիա ևս հին Թագաւորութիւն մ'է։ Այս երկիրներ ի սկզբան ձեռք բերուեցան՝ Հունգարիոյ Թագաւորին միանգամայն Խրուատիոյ, Սլաւոնիոյ և Դալմատիոյ երրեակ Տէրութեան Թագաւոր ընտրուելովը։ Ֆրանց Եօզէֆ ուրեմն Դալմատիոյ Թագաւոր պիտի պսակուի՞։ Եւ Դալմատիա պիտի ունենա՞յ իւր ուրոյն Նախարարութիւն, իւր պաշտօնական ուրոյն լեզու և իւր ուրոյն օրէնքներ։ Եւ յայնժամ որո՞ւ պիտի մնայ Ադրիականի վրայ Ֆիումէի նաւահանգիստն, հիմակուան ինքնակոչ հունգարական նաւահանգիստը։—Բայց Կալիչիա ևս հին Թագաւորութիւն մ'է, թէեւ երբեմն Բոլոնիոյ մասը կազմած է, և Կայսրն է Թագաւոր Կալիչիոյ, ինչպէս է Թագաւոր Պոհեմիոյ եւ Դալմատիոյ։ Ֆրանց Եօզէֆ ուրեմն պիտի պսակուի՞ որպէս Թագաւոր Կալիչիոյ։ Եթէ այո՛, Կալիչիոյ ուրոյն գոյութիւնը լեհակա՞ն թէ ռութենեան գոյութիւն մը պիտի լինի, կամ թէ հրէական. զի Կալիչիոյ մէջ Հրեայք ո՛չ միայն յոյժ բազմաթիւ և ազդեցիկ են, այլ նաեւ օր ըստ օրէ զօրանալու վրայ են։ Ռութէնք նոյնչափ կը գանգատին Կալիչիոյ Լեհերէն որչափ Խրուատք Մաճառներէն։ Բայց դժուարութիւնք աստ չեն վերջանար դեռ։—Մորավիա կը պարունակէ ստուարաթիւ չեխ ժողովուրդ մը, և պէտք է միացուի Պոհեմիոյ Թագաւորութեան հետ։ Պուքովինա պէտք է կցուի Կալիչիոյ կամ Դրանսիլվանիոյ։ Աւստրական Սիլեզիա պիտի բաժնուի մէկ կողմէ Պոհեմիոյ և Մորավիոյ Չեխերուն և միւս կողմէ Կալիչիոյ Լեհերուն, Ռութէններուն եւ Հրեաներուն միջեւ։ Դիրո՞լ ի՞նչ պիտի լինի։ Դրիեստ Աւստրիոյ պէտք է մնայ. բայց ակներեւ է թէ Աւստրիա չորկարանալէ զատ պիտի զօրանար Իտալիոյ թողլով զՀարաւային Դիրոլ, ուր իտալերէն լեզուն օր ըստ օրէ տարածուելու վրայ է։ Ի՞նչ կը մնայ աւստրական Տէրութեան ամբողջութենէն, երբ այսպէս մի առ մի քննենք իւր բաղկացուցիչ մասեր։

«Իրերը լաւագոյն վիճակ մը չունին Մաճառական բաժնին մէջ։ Հունգարիա եւս ունի իւր Երեսփ. ժողով և իւր Աւագաց ժողով, և թէպէտ Աւստրիոյ չափ բազմաթիւ Նահանգային ժողովներ չկան ի Հունգարիա, Սլաւոնիա և Խրուատիա հաւաքաբար ունին Նահանգային ժողով մը, յորում շատ անգամ թշնամական ցոյցեր կը լինին Մաճառաց դէմ։ Դրանսիլվանիոյ Իշխանապետութիւնն եւս տեղային ուրոյն իրաւունքներ ունէր, զորս բոլորովին ջնջել աշխատելով, Մաճառք ատելի եղան ի Դրանսիլվանիա։ Այս Նահանգ, թէեւ մաճառական իշխանութեան ներքեւ է, կը բաժնուի սաքսոնական (գերմանական) և ռումանական երկու բաժիններու, որք հաւասարապէս կ'ատեն Մաճառները։ Խըրուատք և Սլովէնք Սլաւ են, և նմանապէս կ'ատեն իրենց մաճառ իշխանները, որոց լեզուաւ պաշտօնական արձանագրութիւններ ո՛ր որ տեսնեն՝ կը ջնջեն։ Խրուատիա բաւական Երեսփոխան չունի Բէշթի մաճառական Խորհրդարանին մէջ, և կ'ըսէ թէ իւր ձայն լսելի չի լինիր։ Խրուատք մասնակի ինքնօրինութիւն մը կը վայելեն առանց ազգային գործադիր վարչութիւն մ'ունենալու. հետեւապէս կը պահանջեն նաեւ գործադիր վարչութիւն և Ֆիումէի և Դալմատիոյ միացումն ընդ Խրուատիոյ։

«Եթէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ զանազան ցեղերուն թուոյն միտ դնենք, կը գտնենք թէ Աւստրիոյ բաժնին մէջ կան 9,000,000 Գերմանք և Հրեայք, և 13,000,000 Սլաւք ու քիչ մը Իտալացիք և Ռումանք։ Հունգարիոյ բաժնին մէջ ալ կան 2,000,000 Գերմանք և Հրեայք, 3,000,000 Ռումանք, և Մաճառք ու Սլաւք 5 կամ 6 ական միլիոն։ Ուրեմն, երկեակ Տէրութեան մէջ կան 18,000,000 Սլաւք, և միայն 17,000,000 տիրող ցեղեր,—Գերմաններ, Հրեաներ և Մաճառներ,—և 3 կամ 4 միլիոն Ռումանք և Իտալացիք ևս Սլաւ մեծամասնութեան հետ դաշնակից պէտք է համարուին իբրեւ հակառակորդ տիրող ազգութեանց։ Անհնար է չտեսնել թէ այս իրողութիւնք Աւստրիոյ համար ո՛րչափ ծանր վիճակ մը երեւան կը հանեն։ Բաւնոքի Կոմսին պէս փորձ աշխարհավար մը քաջ գիտէ հարկաւ թէ ո՛րպիսի արուեստական բան մ'է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական կազմակերպութիւնը։ Բանակն ու Նաւատորմն իրօք Պատուիրակութեանց ժողովոյն տնօրինութեան ներքեւ են։ Պատուիրակութիւնք կը բաղկանան 120 անդամէ, որոց 60ը կ'ընտրէ Աւստրիոյ Խորհրդարանն և 60ն՝ Հունգարիոյ Խորհրդարանն, որ այսպէս իւր համեմատական բաժնէն շատ աւելի պատուիրակ կը ղրկէ։ Երկեակ Տէրութեան հանրային կամ հաւաքական ծախուց 100էն 30ը միայն կուտայ Հունգարիա և 70ը կուտայ Աւստրիա։ Բայց և այնպէս, Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովոյն ընտրած 40 և Աւագաց ժողովոյն ընտրած 20 պատուիրակներն երկեակ Տէրութեան քաղաքական իշխանութեան կէսն ի ձեռին ունին։ Մաճառ պատուիրակները կը ներկայացնեն իրօք բովանդակ Տէրութեան բնակչաց վեց միլիոնը միայն (Մաճառներն,) և Տէրութեան մաճառական մասին բնակչաց միայն 100էն 38ը. Գերմաններն ալ 100էն 38 են Տէրութեան աւստրական բաժնին մէջ։ Այսպէս, Աւստրիա-Հունգարիա կը կառավարուի ի ձեռն երկու փոքրամասնութեանց,—ի ձեռն Մաճառաց որք փոքրամասնութիւն են Տէրութեան մաճառական բաժնին մէջ, և ի ձեռն Գերմանաց որք փոքրամասնութիւն են աւստրական բաժնին մէջ։ Գիտեմ թէ Մաճառք դիւրաւ կը չափազանցեն մաճառ ժողովրդեան բազմամարդութիւնն, որ անտարակոյս ուժովնալու վրայ է, և Աւստրացիք դիւրաւ կը չափազանցեն Գերմանաց թիւը։ Կ'ընդունիմ նաեւ թէ երկեակ Տէրութեան Սլաւաց մեծամասնութիւնը կաթոլիկ են, և Ռութէններն ի բաց առեալ, շատ ռուսասէր չեն։ Բայց և այնպէս, կարելի չէ ժխտել թէ Աւստրո-մաճառ Տէրութեան բաղադրութիւնն արտասովոր կերպիւ արուեստական է, և տեւականութիւնն անհաւանական է։ Երեւելի Աւստրացի մ'ըսաւ ինձ. «Դժուար է հայրենասէր լինել յԱւստրիա. զի մարդ չի գիտեր թէ իւր հայրենասիրութիւն և ազգասիրութիւն այս Տէրութեան ո՛ր ցեղին, ո՛ր կրօնքին, ո՛ր լեզուին և ո՛ր սկզբան հետ կը կապեն զինք։»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսացիք կը շարունակեն Հարաւային Թունուզի ներսերը ներքին ծով մը կազմելու գաղափարն, որով ո՛չ միայն Թունուզի հարաւային մասն այլ և Սահարայի անապատը մեծապէս պիտի՞ զարգանան։ Հարիւրապետ Լանտէ կը շարունակէ հանգուցեալ Հարիւրապետ Ռուտէռի խորհուրդը, ներքին ծովի վերածելու համար անապատին մէկ ընդարձակ մասն։ Արուեստական հորերը մեծաքանակ ջուր կ'արտադրեն, որք ովասիսի կը փոխեն անբերրի անապատներ։ Պարտէզներ կը շինուին հոն ուր չոր աւազ միայն կար ցարդ։ Քանի մը տարիէն, բոլոր երկիրն անօրինակ բարգաւաճման մը պիտի հասնի։

—Մատակասքարի Թագուհին թանկագին նուէրներ ղրկեց Գերմանիոյ Կայսրուհւոյն և Իտալիոյ Թագուհւոյն, ի ձեռն Վիլուկպի անգլիացի կամ ամերիկացի զօրավարին, որ պահ մը Մատակասքարի սպարապետ եղած էր, և այժմ Մատակասքարի Թագուհւոյն ներկայացուցիչն է յԵւրոպա։

—Բօֆօ-Նդօ շոգենաւուն ընկղմելուն առթիւ Լոնտոնի ծովային դատարանին առջեւ տեղի ունեցած դատը վերջացաւ, և զարնող Ատռա-Մէլլօ շոգենաւուն նաւապետն իւր վկայագրէն զրկուեցաւ մինչեւ երկու տարի։ Ապացուցուեցաւ թէ ամեն ինչ ի կարգին էր դժբախտ Բօֆօ-Նդօյի մէջ, և թէ Ատռա-Մէլլօյի նաւապետին քիչ մը իւղ խնայելու համար կանթեղներ վառած չլինելուն պատճառաւ էր որ բախումը տեղի ունեցած է։ Լոնտոնի լրագիրք թեթեւ կը գտնեն դատարանին սահմանած պատիժն այս անարժան նաւապետին համար։

—Քանատայի կառավարութիւնն իմացաւ թէ Ալասքայի մօտ Եուքան գետին եզերաց վրայ ոսկւոյ երակներ և աւազներ գտնուած են։ Քննիչներ ղրկուեցան։ Շատ մը հանքագործք կը գաղթեն դէպ յայն կողմ։

—Նաւթն և իւր մնացորդք սկսած են գործածուիլ Ռուսիոյ շոգենաւուց մէջ, փոխանակ փայտի և հանքածխոյ։ Տամպովէ ի Սարատով երկաթուղւոյն Տնօրէնութիւնն հաշիւ ըրած է թէ 17 բուտի նաւթը կը կատարէ այն ծառայութիւն զոր կը կատարեն 20 բուտի հանքածուխ կամ 28 բուտի փայտ։ Աւելի գոհացուցիչ արդիւնք տուած են ռուսական ուրիշ գծերու վրայ եղած փորձեր։ Կեղր. Ասիոյ ռուսական երկաթուղեաց վրայ ևս նաւթի գործածութիւն սկսած է։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿԸ

ՆՈՐԱՎԷՊ

(Շար. և վերջ)

—Ի՞նչ ունիս դուն, հարցուց իրեն ընկերներէն մին։

—Ի՞ս... ոչինչ... բայց մայր Մաթէն այնպէս կը հազայ որ մարդուն սիրտը կտոր կտոր կ'ըլլայ. կարծեմ թէ երէկ ինձ սպասած միջոցին, ցուրտ առեր է։

—Հէ՜գ կին. բայց կ'անցնի, բան մը չէ։

—Ես ալ ճիշդ այդպէս կը յուսամ... գոչեց Մաթէն։ Միտքն ինկած այն կասկածը թէ «Թերեւս կրնայ բան մ'ըլլալ» սարսռեցուց զինք եւ իւր ներկուած դէմքը սոսկալի կերպով այլայլուեցաւ։

Երեկոյին, երբ տուն մտաւ, թէ եւ ըստ սովորականին երկու սպասները փոքր սեղանին վրայ դրուած էին, բայց մայր Մաթէն պառկած էր. հիւանդութիւնն աւելցած կը թուէր, այսու հանդերձ վախնալով որ «պզտիկը» չը խռովի, կ'ուզէր զուարթ երեւնալ։ Գիշերուան երեկոյթին վրայ լուրեր կը հարցնէր, նախընթաց գիշերուան տարած յաղթանակը կը յիշեցնէր։ Զայս միտքը բերելով, վերստին կը յափշտակուէր, այլեւս իւր ցաւը կամ մէջը տաշորող կրակը չէր զգար, միայն չոր, խռպոտ եւ յարատեւ հազ մը բառերը կտոր կտոր կ'ընէր ու խօսակցութիւնը կ'ընդմիջէր, առանց սակայն տխրութեամբ պատելու զուարթութենէն բան մը պակսեցնելու։ Հետեւեալ օրը, բժիշկն իմացուց թէ թոքատապ ունէր։ Ութ օր վերջը, Մաթէն, կողմնացէն դուրս ելած պահուն, անցքին ծայրն՝ իրենց դրացուհին նշմարեց. անմեկնելի տպաւորութեան մը ներքեւ բնազդմամբ մահացու սարսուռ մ'զգաց։

—Պ. Քառլօ, մայրերնիդ շատ հիւանդ է, ձեզ տեսնել կ'ուզէ, շուտով եկէք։

Արդէն Քառլօ մտիկ չէր ըներ։ Բոլոր ուժովը կը վազէր, անցորդները կը հրմշտկէր, զանոնք գետին պիտի տապալէր և պիտի սպաննէր իսկ՝ եթէ ճամբան գոցէին։ Ի՞նչ փոյթ էր իրեն։

Ի մի ոստիւն, աստիճաններէն վեր սլացաւ, բայց դաւթիկը հասածին պէս կեցաւ ձեռնթափ, չը համարձակեցաւ ներս մտնել, շնչահեղձ, այլայլած, մտածութիւնը կորուսած։ Սենեկին խորէն եկող դողդոջուն ձայն մը սթափեց զինք այդ թմբրութենէն։

—Դո՞ւ ես, Քառլօ։

—Այո՛, սիրելի՛ մայրիկ, ըսաւ մեղմիւ. չը համարձակեցաւ աւելի խօսիլ, վախնալով որ կուլայ։

Մայր Մաթէն, բոլորովին ճերմկած, մէկէն անկողնոյն մէջ ելաւ նստաւ, իւր նիհար թեւերով զաւկին գլուխը պինդ մը բռնեց, վզէն առ ինքն մօտեցուց և ճակտին վրայ համբոյր մը դրոշմեց։ Արդէն կը հանչէր. անձկալից հեծեծ մը արձկեց։

—Իմ Քառլօ... իմ Քառլօ... ա՛խ իմ խեղճ պզտիկս։

Եւ կարծես վերջին շունչն աւանդելու համար՝ դերասանական կարգի ճգամբ որդւոյն դարձին սպասած էր. գլուխը բարձին վրայ ընկաւ ծանրութեամբ, առանց թեւերուն մէջ կծկուած «պզտիկին» գլուխը թող տալու։

Դ.

Տխուր, թախիծ, տարտամ եւ տենդի դայլուն ակնարկով առանց բառ մ'ըսելու, առանց իսկ արտօսր մը թափելու, մինչեւ ծայրը, մինչեւ Հոն-Սէնթ-Ուանի գերեզմանատունը-Մաթէն մօրն յուղարկաւորութեան անմեկին կը հետեւէր. միայն թէ երբ մեռելաթաղները, դագաղը չուաններով կապելով վայրենաբար փոսին մէջ իջուցին եւ շուրջը կոյտեր տեղացուցին, այնպէս թուեցաւ թէ նա պիտի յարձակէ՜ր...։ Արդարեւ քայլ մ'առաւ, բայց կանգ առաւ, դժգոյն, աչերն այն փոսին խորը յառած, կռուփը գոցեց, եղունգները մինչեւ մսին մէջ մխեց... յետոյ անձայն, մեքենաբար թողուց որ բարեկամները տանին զինքն, որք իւր հանդարտութենէն սոսկալով, մինչեւ թատրոն մտած պահուն առանձին չը թողուցին զինք։

Որովհետեւ պէտք էր որ խաղա՜ր...։

Արդէն նախընթաց գիշերն ոչ ոք կարենալով ներկայացնել նորա դերը, թատրոնը փակ մնացած էր եւ ընկերներն այնչափ բարի եղած էին իրեն համար... թէ եւ հարուստ չէին, բայց գեղեցիկ պսակ մը ղրկած էին մայր Մաթէնի... Քառլօ չէր ուզեր զանոնք վերստին չքաւորութեան մէջ ձգել... ուրեմն պիտի խաղա՜ր...։

Արդարեւ խաղաց եւ սքանչելի կերպով խաղաց, յուսացուածէն աւելի ազդեցութիւն ըրաւ, հասարակութիւնը խնդալէ մարեցնելով։ Ուրախատագէտ էր, այո՛, այս անգամ ճշմարիտ ուրախատագէտ մը։ Հանդիսատեսներն ռամկօրէն ընդունելութիւն մ'ըրին իրեն. անոնք որ չէին գիտեր իւր վիշտն, յափշտակութեամբ կ'ըսէին.

—Որչա՛փ տարօրինակ է... դիտեցէ՛ք զինքը, չափազանց խնդալէն կուլայ...։

Արդարեւ դիմաց բոլոր ջիղերը կը գալարէին, իւր լայնարաց բերանը կը ծամածռէր, կը խնդար հեւք ունենալու չափ և ջրոտ արտասուաց մանր կաթիլներ կը հոսէին աչերէն, իւր դիմաց կարմիր ներկերուն վրայ ճերմակ գծեր ձգելով, այնպիսի տարօրինակ երեւոյթ մը կուտային գըլխուն որ բարեմիտ հասարակութիւնը խնդալէն կը մարէր։

Վերջապէս ներկայացումն աւարտեցա՛ւ։

Մաթէն իւր խցիկն ելաւ, առանց երեսին ներկը լուալու։ Ընկերները կ'ուզէին չը ձգել և իրենց հետ միասին տանիլ զինքը, բայց հակառակ իրենց թախանձանաց՝ բնաւ չէր պատասխաներ, կարծես խուլ ու համր եղած էր։ Սակայն յանկարծ բերանը բացաւ եւ քաղցր ժպիտով մեղմիկ մ'ըսաւ.

—Հապա մայրի՜կս, որ ինձ կ'սպասէ...։

Ամէնքը յուզեալ, խորապէս յուզեալ, հեռացան, նորա անհուն վիշտն յարգելով։

Ձեան փոքր հատիկներ խիտ առ խիտ կը տեղային։ Մաթէն վերարկուին օձիքը վեր դարձուց, ձեռքերը գրպաններուն մէջ պահեց, և մեքենաբար, ըստ սովորութեան, Մոնմարթր փողոցը մտաւ։

Երբ իւր շատոնցուընէ ի վեր բնակած տանն առջեւ հասաւ, կանգ առաւ եւ գըլուխը վեր վերցուց, բայց վերը լոյս չէր վառեր... հեղձամղձուկ, դողդոջուն եւ յանկարծական սոսկումէ մը ահարեկ, սրտաւ փախչիլ, գլուխը դատարկ, խելագնոր, ուղղակի վազելով։

Առանց ըրածը գիտնալու, բռնած էր այն երկար ուղին, ուսկից առաւօտուն յուղարկաւորութիւնը դացած էր։ Պարիսպը անցաւ եւ քանի մը րոպէ յետոյ գերեզմանոցին որմերուն տակ կը դեգերէր. յանկարծ կատուի թեթեւութեամբ որմաքարին փաթթուեցաւ, մագլցի վեր ելաւ, ծունկերը փառատելով, եւ ի մի ոստիւն միւս կողմը ցատկեց։

Բոլորովին ցնորած՝ դամբանաքարերուն մէջէն կը քալէր, հետոցը վրայ դիպած՝ քարերուն վրայէն ցատկելով, առանց սխալ քայլ մ'իսկ առնելու։ Իւր բարձր եւ վտիտ մարմինը, մտացածին երեւոյթ մը կուտար նմա. կարծես այդ հազարաւոր գերեզմաններուն միոյն մէջէն դուրս ելած ուրուական մ'էր։

Յանկարծ կանգ առաւ։ Հոն, իրեն հանդէպ, նոր հերկուած հողին մէջ, փոքր ու սեւ խաչ մը ցցուած տեսաւ լուսնի լուսով, որուն վրայի ճերմակ գրերով Մաթէն անունը որոշակի կ'երեւէր։ Դողալով ի ծունր իջաւ. հոն յիշողութիւնը կը զարթնուր... կը յիշէ՛ր... իւր կենաց անցեալը գլխուն մէջ կ'ամփոփուէր. խռպոտ աղաղակներով մայրը կը կոչէր, կ'արտասուէր, գլուխը կը զարնէր, ցաւագին գալարելով... բայց, հեռուն, գերեզմանատան խորէն միայն արձագանքը կը յղկեղէր իւր ողբերը։ Ահագին պայթում մ'՝ իւր բոլոր էութեանը մէջ երեւան կուգար, իւր չափազանց ուռած սիրտը կը խորտակէր եւ գլուխը կը դառնար. փոսին վրայ կը տապալէր, տմմթմթա այն գերեզմանին վրայ գլորելով կատաղութեամբ հողը կը խածնէր որով բերանը կը լեցուէր։

Բայց կանգ առաւ, ժպիտ մ'անցաւ իւր շրթանց վրայէն... իրեն այնպէս թուեցաւ թէ հեռուէն, խիստ հեռուէն, հողին տակէն, ձայն մը կուգար, սիրեցեալ ձայն մը, պաշտելի ձայն մը, վերջապէս մայր Մաթէնի ձայն էր որ կ'ըսէր.

—Դո՞ւ ես, Քառլօ։

—Այո՛, սիրելի՛ մայրիկս... գոչեց եւ նուաղեալ ինկաւ, մարմինը գրեթէ ամբողջովին կակուղ հողին մէջ մխուեցաւ, եւ կարծես միշտ մնալ կ'ուզէր...

. . . .

Առաւօտուն երբ գերեզմանատան պահապաններն իրենց սովորական շրջանը կ'ընէին, անծածկոյթ եւ նորաթաղ գերեզմանի մ'առջեւէն անցած ատեն, տձեւ զանգուած մը տեսան, բոլորովին ձեան ներքեւ ծածկուած։

—Հաւանականաբար խեղճ շուն մ'է, որ իւր տիրոջ գերեզմանին վրայ եկած սատկած է, ըսաւ պահապաններէն մին հետաքննելու մօտենալով. բայց սոսկմամբ ընկրկեցաւ, գոչելով.

—Ահ... մարդ մ'է։

Ծռեցաւ, ձեռքը նորա սրտին վրայ դրաւ եւ գլխարկն հանելով, սովորական պարզութեամբ մ'ըսաւ.

—Մեռեր է։

Մարմինը բոլորովին հողին մէջ մտած էր. պահապանը վեր վերցուց զանի, դէմքը ծածկող ցեխոտ ձիւնը վրայէն վար առաւ եւ Մաթէնի գլուխն երեւան ելաւ...։

Իւր կիսախուփ բերնէն՝ որոյ մի խորշը մահն յաւէտ ժպիտ մը դրոշմած էր, իւր կատակերգական թանձրաշուրթն ծիծաղկոտ բերնէն, վերջապէս իւր միմոսի բերնէն, սա բառերը կը թուէին դուրս թափիլ.

—Այո՛, սիրելի՛ մայրիկս......։

Թարգմ.
Խ. Ա. ՖՐԷՆԿԵԱՆ — ԿԱՍԹՈՆ ՇԱԷՅԼԷՐ

—Հնդկաց համար, Թղթատարութիւնն ա՛նկալի խորհրդաւոր բան մ'ունի որ Հնդկային գիւղօրէից մէջ երկրպագութիւն կ'ընեն Թղթատարական մա չուեթեան Նամակատուփերուն։ Հնդիկներ տեսնուած են որք, նամակ մը ձգելով տուփին մէջ, պաղատելով կ'աղաչեն այն անձին անունն որուն կ'ուղղեն նամակն, «որպէս զի տուփին ոգին գիտնայ զայն»։ Ուրիշներ մանր դրամներ կը դնեն տուփին առջեւ, որպէս զի տուփին ոգին հաշտ աչօք նայի իրենց։ Հնդկաստանի գիւղերուն մէջ ամեն օր կը տեսնուին բնիկներ որք իրենց նամակները տուփին մէջ ձգելէ առաջ կը ծնրադրեն և կ'աղօթեն։

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԱՒ առնուած լրագրերէն կը տեղեկանանք թէ Աղեքսանդր Իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Պուլկարիոյ ամեն կողմը, մանաւանդ գաւառաց մէջ, ջերմագին ցոյցեր եղեր են։ Եկեղեցեաց մէջ գոհաբանութիւն մատուցուեր է ի ներկայութեան պաշտպան զօրաց և խուռն բազմութեան, որ ամեն ուրեք աղաղակեր է «կեցցէ Աղեքսանդր Իշխան, Սլիվնիձայի դիւցազնն»։ Հեռագրեր ղրկուեր են առ Իշխանն, սապէս խմբագրութեամբ. «Մեր խնդակցութիւնք առ դիւցազնն Սլիվնիձայի. կը մաղթենք որ շուտով վերադառնայ 'ի Պուլկարիա։ Երկա՜ր ապրի Աղեքսանդր Իշխան, յերջանկութիւն Պուլկարիոյ։

—Պ. Քարավէլով բանտէն արձակեցաւ 40,000 ֆր. ի երաշխաւորութիւն տալով և Պ. Նիքիֆորով՝ 20,000 ֆր. ի. Երկուքն ալ իրենց տուներուն մէջ կը պահուին, և դուրսէն մարդ չեն կրնար ընդունիլ։ Միւս բանտարկեալք արձակեցան անպայման։

—Փէշթ. Բոլէթէնի կ'իմանայ թէ Մեծ-Եպարքոսը չէ ընդունած Պ. Զանքովի բողոքն ընդդէմ պուլկարական առաջադրեալ փոխատուութեան, յիշեցնելով թէ այդ փոխատուութիւն վաւերացեալ էր Զանքով-Պալապանովի Վարչութեան օրով ընտրեալ Սօպրանիէէն։

—Կալկաթա, 7 ապրիլ. Աֆղանստանէն եկած լրոյ նայելով, Ղըլզայի ապստամբք Քեապուլէ ի Քանտահար տանող ճամբուն վրայ տիրող դիրք մը բռներ են մերձ ի Ղուլնի։ Բայց Էմիր Ապտ-իւր-Րահման կը յուսայ զսպել ապստամբութիւնն։

—Երէկ, 10 ապրիլ, ի Դաքովա (Սերպիա) տեղի ունեցաւ Միլօշ Օպրէնովիչ Իշխանին ի պատիւ կառուցեալ Յիշատակարանին բացման մեծ հանդէսը։

—Ռուսիոյ կայսրուհւոյն առողջութիւնն յանկարծ խանգարեր է ծանր կերպիւ, վերջին յուզմանց պատճառաւ, որոց մին է՝ իւր մէկ քրոջ՝ Քըմպրլանտի Դքսուհւոյն՝ խելագարիլը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻԶՄԻՐԵԱՆՑԻ ԿՏԱԿԸ

Խառն Ժողովն իւր վերջին նստին մէջ նկատողութեան առնլով Իզմիրեանցի կտակին մրցանակաց բաշխման յայտագիրը, քանի մը բարեփոխումներ ներմուծեց անդ և ինչ ինչ հրահանգներ տուաւ Միայուն յանձնաժողովին։ Ժողովն որոշեց միանգամայն նոյն կտակագրի պարունակութեան անթերի գործադրութիւնը։

ԷՋՄԻԱԾՆԱՅ ՍԻՆՕԴԸ

23 Յունվարի Սինօդը ըստ կոնդակի Վեհափառ Հայրապետի, որ յ3ն Յունվարի տարւոյս թիւ 10, որոշեց Գեր. Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսին և Մեսրոպ Եպիսկոպոսին համարել հրաժարեալ Սինօդի անդամութենէն, վերջնոյս ճանաչելով Առաջնորդ վիճակին Հայոց Շամախւոյ. այլ և որոշեց Շամախւոյ կառավարիչ Գեր. Թադէոս Արքեպիսկոպոսին, Աստրախանի կառավարիչ Գեր. Սուքիաս Եպիսկոպոսին և Մայր Աթոռոյս միաբան Գեր. Սարգիս և Արիստակէս եպիսկոպոսներին ճանաչել Սինօդի անդամ, Ղարաբաղու կառավարիչ Սագինեան Գրիգոր Արքեպիսկոպոսին ճանաչել Բեսարաբիոյ Առաջնորդ, իսկ Բիւնէի Էջմիածնական կալուածոց տեսուչ Գեր. Կարապետ Եպիսկոպոսին ճանաչել Ղարաբաղու առաջնորդ։ Սինօդը որոշեց Գեր. Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսին նախանցեալ ծառայութեանց համար օրինաւոր վկայական տալ. Շամախւոյ կոնսիստորեայի անդամ Արժ. Համազասպ վարդապետին կարգել Բիւնէի Էջմիածնական կալուածոց տեսուչ և կոնսիստորեայի անդամ։

(Արձագանք)

ՏՓՂԻՍԻ ՎԱԳԸՖՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Կը յիշուի թէ անցեալներս Տփղիսի Ազգ. Վագըֆներու իբրև Միւթէվէլլի փոխանորդ Կարապետ անուն անձ մը Ազդ մը հրատարակելով կը ծանուցանէր թէ Շէրիի դատարանին որոշմամբ նոյն վագըֆներու մատակարարութիւնը իրեն յանձնուած է և թէ ըստ այդ որոշման Հայոց Պատրիարքին արգելուած է միջամտել։

Յիշեալ անձն այս աւուր Թարիգի մէջ հրատարակելով Շէրիի այդ որոշումը պարունակող դատավճիռն, իւր բնակավայրը ցոյց կուտայ և կը հրաւիրէ ուղղակի իրեն հետ բանակցիլ ամեն անոնք որք գործ ունին այդ վագըֆի մատակարարութեան հետ։

Ինչպէս կը յիշուի, Պատրիարքարանն առ այժմ կասեցուցած է նոյն վճռադրոյ գործադրութիւնը, մինչև որ Պետական Խորհուրդն, որուն ներկայացած է խնդիրն, որոշում մը տայ։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգային Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնն յատուկ համազգեստ մը սահմաներ է Վարժարանին աշակերտաց համար։ Այս համազգեստ պարտաւորիչ չը պիտի լինի, թէև բազմաթիւ ուսանողներ կը կրեն զայն արդէն։ Կը բաղկանայ կարճ վերարկուէ մը, բաճկոնէ մը և տաբատէ մը, բոլորն ալ սեւ աստիէ և կարմիր երիզներով։ Մետաղեայ կոճակներուն Կ. Վ. սկզբնատառերէն զատ, օձիքը կը կրէ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺ. արձանագրութիւնն, ասկեթել բանուած։

Կը լսենք նաև թէ, Բերայի Հոգաբարձութիւնն, Ազգ. Վարչութեան նոր յայտագրին համեմատ թաղին դպրոցները նախակրթարանի վերածելու համար լուծած լինելով Նարեկեան վարժարանի բարձրագոյն կարգն, որ կը բաղկանար վեց ուսանողներէ, անոնք Կեդր. Վարժարանը մտնելու համար քննութիւն տուեր և իրենցմէ երեքն յաջողեր են ընդունելութեան համար հարկ եղած նիշերն ստանալ։ Այս յաւելմամբ, Կեդր. Վարժարանի աշակերտաց թիւը կը բարձրանայ 63 ի։

Կեդր. Վարժարանին վեցամսեայ քննութիւնք կատարուած լինելով ամսոյս 1էն մինչև 15, աշակերտաց մեծագոյն մասը կրցած է գոհացուցիչ նիշեր ստանալ աւանդուած ուսմանց համար։ Բարձրագոյն նիշերն ստացող երեք աշակերտներն են.

Գաբրիէլ Տ. Խաչատուրեան
Գրիգոր Սիւքիւրեան
Աստուածատուր Հարէնց։

ԴԱՐԴԱՆԵԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆՔ

Դարդանելէն կը գրեն մեզ մարտ 25 Թուականաւ.

Կը յիշուի թէ Վեհ. Մակար Կաթողիկոս տեղւոյս ազգայնոց շնորհաւորական գրոյն ի պատասխան, իւր օրհնաբեր կոնդակին մէջ, կը խոստանար Ռուսիայէն մի նորոգ զանգակ ղրկել մեր եկեղեցւոյ բեկեալ զանգակին տեղ, յորդորելով նախապէս զժողովուրդն հարկ եղած զանգակատուն մը շինութեան։ Այդ Հայրապետական կոնդակ այնքան մեծ դրդիչ եղաւ ժողովրդեան, որ ընդհանուր հանգանակութեան ձեռնարկութեամբ հարկ եղած դրամն հայթայթուեցաւ, և քիչ օրէն զանգակատունը պատրաստուած էր արդէն։ Այժմ բերկրութեամբ սրտի կը յայտնենք թէ՝ Վեհ. Կաթողիկոսը բարեհաճած է միջնորդ կենալ Ռուսահայ բարեպաշտ ազգայնոյ մի քով, որ է աղա Յովհաննէս Ռոտինեանց Տփղիսեցի, և նորա միջոցաւ ղրկել մեզ գեղեցկաշէն մի զանգակ։ Տեղւոյս Հայ հասարակութիւնն իւրեան անուանօք սոյն բարեպաշտ ազգայնոյ ուղղեց շնորհակալեաց երկու գիր ղրկեց, մին առ Վեհ. Հայրապետն և միւսն՝ առ Մեծ. Յովհաննէս Ռոտինեանց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆՔ

Պալաի աստիճան տրուեցաւ Պաշտօնէից ընտրութեան Յանձնաժողովոյ նորընտիր նախագահ Բէրգէվ փաշայի որ Ռումէլի Պէյլէրպէյի աստիճան ունէր։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Այտընի պահեստի զօրաց նորընտիր Միրլիվա Ահմէտ Զիհա փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ Պիզայի հաշուակալ Նիհադի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ Պիզայի ոստիկանաց հազարապետ Իսմայիլ էֆէնտիի։

Տեղակալ-գնդապետի աստիճան տրուեցաւ հազարապետ Ախաս էֆէնտիի որ Ադրիանուպոլսոյ Օրթաքէօյ գաւառակին մէջ նորակառոյց զօրանոցին շինութեան կը հսկէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(Պաշտօնական Ազդ)

Վերջին պաշտօնական տեղեկութիւնք կը յայտնեն թէ քոլերան դադրած է ի Բաղանճա և թէ Բէյգզայի մէջ պատահած քանի մը դէպքերը կրկնուած չեն. հետեւաբար Սիկիլիայէն, Դանուբէն և Սեւ Ծովու Նաւահանգիստներէն—Սուլինայէն ի Պուրկաղ—եկող նաւուց համար հաստատեալ հնգօրեայ քարանդինան ջնջուած է։

Այս քարանդինային տեղ, առողջապահական բժիշկ գտնուած օսմանեան նաւահանգիստներն բժշկական քննութիւն պիտի կատարուի շոգենաւուց մէջ։

Կ. Պոլիս, մարտ 28/9 ապրիլ 1887

ԱԼԻ ՆԻԶԱՄԻ ՓԱՇԱ

Կայս. Թիկնապահ Ալի Նիզամի փաշա, որ Գերմանիոյ կայսեր ծննդեան տարեդարձը շնորհաւորելու պաշտօնով Պերլին ղրկուած էր Վեհ. Սուլթանին կողմէ, այս առաւօտ աւստրիական [illegible] շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ ընկերակցութեամբ քարտուղար Ճէվատ պէյի և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

ՏՈԿՈՍԵԱՑ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Յօդ. Ա.— Սոյն կանոնագրոյ հրատարակութեան Թուականէն ամեն տեսակ պարզ և վաճառականական փոխառութեանց տոկոսի մեծագոյն սակըն որոշուած է տարեկան ինն առ հարիւր։

Յօդ. Բ.— Սոյն կանոնագրոյ հրատարակութենէն առաջ տասն երկու առ հարիւր հաշուած տոկոսաց պայմանագիրք վաւերական են մինչեւ ներկայիս հրատարակութեան Թուականը։

Յօդ. Գ.— Եթէ հաստատուի թէ, կամ մուրհակով և կամ դրամագլխին վրայ աւելցնելով, օրինական քանակութենէն աւելի տոկոս մը պայմանագրուած է պարտականին և պարտապահանջին միջեւ, այդ տոկոսի քանակութիւնն ինն առ հարիւրի պիտի իջեցուցուի։

Յօդ. Դ.— Փոխատուութեանց պայմանաժամն որչափ որ ալ երկար լինի, տոկոսը պէտք չէ դրամագլուխն անցնի։ Արգիլուած է դատաւորաց վճռել դրամագլուխն անցնող տոկոսները։

Յօդ. Ե.— Փոխատուութեանց տոկոսք պէտք չէ բաղադրեալ հաշուուին. բայց Ա. եթէ պարտականն երեք տարի ո և է վճարում մ'ըրած չէ ի հաշիւ փոխ առնուած գումարին եւ Բ. եթէ երկուստեք համաձայնած են երեք տարւոյ մէջ բանած տոկոսներն դրամագլխին վրայ յաւելուլ, այն ատեն միայն երեք տարւոյ համար բաղադրեալ տոկոս կրնայ հաշուիլ։ Իսկ ըստ առեւտրական օրինաց, վաճառականաց միջեւ հաշուընթացները բաղադրեալ տոկոսով կրնան բանուիլ ըստ առաջնոյն։

Յօդ. Զ.—Պարտականին եւ պարտապահանջին միջեւ փոխառութեան ու փոխատուութեան գործողութիւնն որչափ տեւէ, ծայրայեղ տոկոսներն օրինական քանակութեան իջեցնելու համար եղած բողոքներն լսելի են, նոյն իսկ եթէ հաշիւներն փոխադրուած եւ կամ մուրհակներն նորոգուած լինին. սակայն այս բողոքներն անլսելի կը մնան երբ պարտականն իւր պարտքն ամբողջովին վճարած եւ երկուստեք գործողութիւնք դադրած են։

Յօդ. Է.— Սոյն կանոնագրոյ հրատարակութեան Թուականէն սկսեալ ջնջուած է 1280 տարւոյ 16 Շէվվալ Թուականաւ հրատարակեալ տոկոսաց կանոնագիրը։

Յօդ. Ը.— Սոյն կանոնագրի գործադրութիւնն յանձնուած է Դատական Նախարարութեան։

9 ռէճէպ 304
22 մարտ 303

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՅԻԶՄԻՐ

Իզմիրի լրագրաց մէջ կը կարդանք.

«Գաւառիս երկրագործական ակումբոց մէջ շատ կը խօսուի տիպար-ագարակի մը վրայ որ պիտի հաստատուի Ֆրանսայի համանման հաստատութեանց ձևով։ Տիպար-ագարակ բացատրութիւնը բոլորովին չի համապատասխաներ այն նպատակին որուն հետամուտ է Պեկեան (Հայկազն) էֆէնտի, գաւառիս երկրագործական գործունեայ տնօրէնն։ Այս նոր հաստատութիւն աւելի Երկրագործական Վարժարան մը պիտի լինի ուր Թոշակաւոր աշակերտք պիտի ընդունուին, յետ քննութեան, եւ երկրագործութեան տեսական եւ գործնական դասեր պիտի առնուն։ Վարժարանին կից ագարակն ի սկզբան ուսանողաց տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուի իրենց ուսմունքներուն վրայ գործնական փորձեր կատարելու համար եւ ժամանակ մը յետոյ միայն Տիպար-Ագարակի պիտի վերածուի։ Այս հաստատութեան շէնքին յատկանալի տեղն որոշուած չէ տակաւին, սակայն անտարակոյս, առ նուազն 2000 արտավար տարածութիւն ունեցող եւ մեր երկաթուղեաց գծին մօտ գտնուող ագարակ մը պիտի յատկացուի այս նպատակին։

ՖՈՆ ՏԷՐ ԿՈԼՑ ՓԱՇԱ

Պէրլինէ կը գրեն թէ Ֆոն Տէր Կոլց փաշա որ Ալի Նիզամի փաշայի հետ անդ գնացած էր Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան 90րդ տարեդարձին առթիւ Վեհ. Սուլթանի շնորհաւորութիւնները մատուցանելու, Գերմանիոյ վեհապետին մասնաւոր յարգանաց առարկայ եղեր է։ Ն. Վեհափառութիւն մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհելով Կոլց փաշայի, երկարօրէն խօսակցեր է նորա հետ Թուրքիոյ գործոց վրայ եւ այս առթիւ հաճեր է գնդապետի աստիճան տալ նմա. Կոլց փաշա մինչեւ ցարդ տեղակալ-գնդապետի աստիճան ունէր այդ բանակին մէջ եւ յայտնի է թէ, օսմանեան ծառայութեան մէջ գտնուելով հանդերձ, գերմանացի սպայից շարքին մէջ կը պահէ զիւր պաշտօն։

Ֆոն Տէր Կոլց փաշա մայիս ամսոյ մէջ մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ԴԱՐՁԵԱԼ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եթէ վերջին ժամանակներս մայրաքաղաքիս մէջ կատարուած անձնասպանութիւններն հաշուուած լինէին, գուցէ 20-25րդ անձնասպանութեան դէպքը լինէր այս զոր կը հրատարակենք։

Ծովային Նախարարութեան դիւանական քարտուղարներէն Հաճի Սալիհ պէյ ուրբաթ օրը ժամ չորսին իւր տան մէջ անձնասպանութեան փորձ մը կատարեց հետեւեալ կերպիւ։

Մինչդեռ իւր ընտանիքը տունն հիւր եկող կանանց հետ զբաղած էր, Սալիհ պէյ առաստաղին մէջ գտնուած սենեակն երթալով, սենեկին մէջ ծայրէն միւս ծայրը չուան մը կը կապէ և աթոռը վրան դնելով գլխիվայր կը պառկի և բաղուկը կապելէ յետոյ մեծկակ դանակով մը մայր երակը կտրէ։ Իւր ութ տարեկան մէկ աղջիկն, որ վարի խուցը կը գտնուէր, տեսնելով որ առաստաղէն արիւն կը վազէ, կ'սկսի աղաղակել և մայրը կոչել որ անմիջապէս առաստաղն երթալով կը տեսնէ իւր ամուսինը՝ մահամերձ և արիւնաթաթաւ վիճակի մէջ։ Անմիջապէս բժիշկներ կը կոչուին որք կը յաջողին կտրուած երակները կապել։ Սալիհ պէյ թէեւ մեռած չէ, բայց վտանգաւոր վիճակի մէջ կը գտնուի այս պահուս։

Կայսերական հրամանաւ՝ կրթական Նախարարութեան նոր հասոյթք զանազան Թուրք վարժարանաց ծախուց պիտի յատկանան, ի բաց առեալ Նախնական վարժարաններն։ Հետեւաբար կրթական Նախարարութիւնը ծանոյց ամեն կողմ թէ Նախնական վարժարանաց ծախքերը պէտք է հոգացուին տեղացի ժողովրդեան կողմէ։

—Պ. Վիւլքովիչ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը շաբաթ օրը Մեծ-Եպարքոսին քով երթալով երկուք ու կէս ժամու չափ խորհրդակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Վեհ. Սուլթանն հեռագիր մ'ուղղելով Շուէտի Թագաւորին՝ ցաւակցութիւն յայտներ է Թագուհւոյն հիւանդութեան համար, որ ծանր վիճակ մ'ունի։

—Էնկիւրիի պարսկական հիւպատոս անուանեցաւ Հաճի Ալի պէյ, որոյ պաշտօնը վաւերացաւ Բ. Դրան կողմէ։

—Սըր. Հ. Տ. Ուոլֆ, ընկերակցութեամբ անգլիական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մարինչի, շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց եւ եգիպտական խնդրոյն վրայ մէկ ու կէս ժամու չափ բանակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Զմիւռնիոյ մէջ հրատարակեալ [illegible] լրագիրը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն վաճառականներէն Հարէնց Նշան էֆէնտի արտօնութիւն խնդրած է կայս. կառավարութենէն՝ երկաթուղի մը շինել որ Մէնէմէնէն սկսելով, Պէրգամա, Սոմա, Դըրդ Աղաճ եւ Աք Հիսարի ճամբով միանայ Մաղնիսայի գծին հետ։

—Ազատարարաց չքադրամ տրուեցաւ Ճիտտէի նաւահանգստի տնօրէն Մէհմէտ պէյի, Նիկոմիդիոյ նաւահանգստի տնօրէն Մուստաֆա էֆէնտիի և մայրաքաղաքիս նաւահանգստի վերատեսչութեան պաշտօնեայներէն Վասըֆ էֆէնտիի։

—Կը յիշուի թէ Պիզայի գաւառակին մէջ Թանկագին հնութիւնք գտնուած էին զորս տեղւոյն հաշուակալ Նիհադի էֆէնտի և ոստիկանաց հազարապետ Իսմայիլ էֆէնտի մայրաքաղաքս բերած են։

Աւասիկ գտնուած հնութեանց մանրամասնութիւնները.

Դարդանէլէ 6 ժամ հեռի Բինար Պաշը անուն տեղն, ուր կը գտնուէր հին Տրովա քաղաքն, գտնուած են հին հելլէն Թագաւորներէ Պրիամի կնոջ գերեզմանն որոյ մէջ կան եղեր Թագուհեաց յատուկ ոսկեայ գեղարուեստ Թագ մը, արդուզարդի յատուկ զանազան արծաթեայ առարկայներ, Թագուհւոյն պատկերը ջութակ ի ձեռին, պղնձէ սնակ մը և մարմարինէ աման մը։

Սակայն չը կարծուիր որ այս գերեզման Պրիամի կնոջն եղած լինի. աւելի հաւանական կը թուի որ Պրիամի որդւոյն Հեկտորի և կամ նորա կնոջ Անդրոմաքէի վերաբերի։

—Համդուցեալ Րիզա փաշայի որդի, Թնդանօթաձիգ զօրաց տեղակալ գնդապետ Ալի պէյ, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, շաբաթ գիշեր մեռաւ։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ յուղարկաւորութեան ծախքը վճարուեցաւ կայս. Անձնական Գանձէն։

—Թէեւ Մոնիթէօրն իւր շաբաթ աւուր Թուով ծանուցած էր թէ Բ. Դուռը Ռուսիոյ պիտի հաղորդէ պուլկարական խնդրոյն վերջնապէս լուծման վերաբերող կարգադրման ծրագիր մը, սակայն, ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Թարիգի, կայս. կառավարութիւնն եթէ այդ խնդրոյն նկատմամբ ո և է որոշում տայ, զայն պիտի հաղորդէ Պերլինի դաշնագիրն ստորագրող բոլոր Տէրութեանց։

—Շաբթուս մէջ մայրաքաղաքս կը հասնին Քրուբի հինգ թնդանօթներ որք կայս. կառավարութեան կողմէ Էսսէնի զինագործարանին յանձնարարուած էին։

—Ռուսական դեսպանատան խնդրանօք, կայս. կառավարութիւնն արտօներ է որ Վօսփորէն անցնի ան իտալական առագաստանաւ որ 60 տակառ վառօդ բեռցած Օտեսա կ'ուղեւորէր և և Վառնայի առջեւ գրաւուած էր։

—Մասովայի իտալական զօրաց նորընտիր հրամանատար Սալէթա զօրավարը մարտ 18 ին Աղեքսանդրիա հասնելով, շոգենաւուն մէջէն ընդունուեր է իտալական հիւպատոսին կողմէ. զօրավարը, ցամաք ելնելով, Անգղի պանդոկն իջեւաներ եւ միջօրէին հիւպատոսարան այցելելով ընդուներ է իտալական գաղթականութեան գլխաւոր անդամները։ Նոյն երեկոյին մեկներ է դէպ ի Սուէզ ուստից Մասովա պիտի ուղեւորի։

—Բ. Դուռն հրամայած է Պասրայի իշխանութեանց որպէս զի ամեն կերպ դիւրութիւն ընծայեն գերմանական հպատակ Պ. Մորիսի՝ որ հնագիտական խուզարկութիւններ պիտի կատարէ այդ գաւառին մէջ։

—Թէեւ ծանուցուեցաւ թէ կայս. կառավարութեան եւ գերմանական Ճէրմանիա անուն ընկերութեան միջեւ ստորագրուած պայմանագիրն, ի մասին տասներկու ծովամակոյկ պատրաստութեան, ջնջուած է, սակայն ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Թարիգի, այս լուր անհիմն է. ընդհակառակն այդ պայմանագիր դեռ կայ և կը մնայ եւ կայս. կառավարութիւնն իբրեւ առաջին մասնավճար 70,000 ոսկի յանձնած է Ճէրմանիա ընկերութեան։

—Հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը՝ զոր Զիւհտի փաշա Բ. Դրան յղեց անցեալ կիւրակէ և յորում այդ յանձնաժողով կը յայտնէր թէ Փոքր Ասիոյ երկաթուղեաց շինութեան համար նեղ բացութեամբ գծերու շինութիւնն ընդունիլ լաւագոյն է, Նախարարաց խորհրդոյ շաբաթ աւուր նստին մէջ քննուեցաւ և ընդունուեցաւ։ Այս մասին պատրաստեալ տեղեկագիրն երեկ ստորագրուելով կայսերական դիւանին պիտի յղուէր։

—Տեղացի վաճառական մը աղերսագիր տալով Քաղաքապետութեան՝ առաջարկած է 150 ոսկւոյ բաժին մը հանել Քաղաքապետութեան իրաւասութեան ներքեւ գտնուած հիւանդանոցներուն, կազմակերպելով վիճակահանութիւն մը որոյ տոմսակները քառասուն օրուան մէջ պիտի պատրաստուին։ Քաղաքապետութիւնն այս առաջարկին վրայ կը բանակցի Առեւտրական Նախարարութեան հետ։

—Ոստիկանութեան Նախարարութիւնք ծանուցած է Պոլսոյ, Բերայի և Իւսկիւտարի ոստիկանութեանց թէ Զատկի տօնին առթիւ հրացէն արձակելը խստիւ արգիլեալ է և թէ այս արգելքին հակառակողք դրամական տուգանք վճարելէ զատ մասնաւոր պատժոց պիտի ենթարկուին։

—Նաւահանգստի Վերատեսչութիւնն հետեւեալ պաշտօնական ազդն հրատարակած է այս աւուր Թարիգի մէջ.

«Թարիգ լրագրոյ շաբաթ աւուր Թուոյն մէջ հրատարակուած էր թէ երկուշաբթի (այս) գիշեր նուագահանդէս մը պիտի տրուի ի նպաստ Սեւ Ծովու ազատարարաց։ Նաւահանգստի վերատեսչութիւնը նկատելով որ շնորհիւ Վեհ.՝ Սուլթանի հոգածութեան՝ Սեւ Ծովու ազատարարաց ծախքերն ամենայն կանոնաւորութեամբ կը մատակարարուին, և թէ պէտք եղած բարենորոգմունք արդէն ի գործադրութեան լինելով, կարօտ չեն ո և է նպաստի և նկատելով որ նաւահանգստի Վերատեսչութիւնն, որոյ իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուին այդ ազատարարք, բնաւ տեղեկութիւն չ'ունի այդ նուագահանդէսէն և եթէ այդ տեսակ նպաստ մը առաջարկուէր իսկ չպիտի ընդունուէր, կը ծանուցանէ թէ այդ հանդէս պարզապէս անձնական շահու մը ծառայելու համար պատրաստուած է որ կը ծանուցուի ի գիտութիւն հասարակութեան։»

Պաշտօնական ազդը կը յարէ թէ այս խնդրոյն համար պէտք եղած քննութեանց ձեռնարկուած է արդէն։

—Անգլ. դեսպանատան քարտուղարներէն Ռադլըպար Կոմն Իզմիր ուղեւորեցաւ։

—Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն 10 տարեկան իսլամ տղայ մը կորսուեր է զոր ոստիկանութիւնը կը փնտռէ։

—Սամսոնէն (Նիկոմիդիոյ մօտ) կը գրեն առ Նէօլօկոս թէ 8 ժամ հեռաւորութեամբ, բոլորովին յունարէնախօս գիւղի մը վրայ խումբ մը չերքէզք յարձակեր են և արիւնալից կռիւ մը տեղի ունեցեր է յորում մէկ գիւղացի սպաննուեր և չորս գիւղացիք ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Սամսոնայի կառավարիչը քանի չափ չերքէզներ ձերբակալել տուեր է, սակայն միւսները խոյս տուեր են։ Կ'երեւի թէ այս կռուոյն շարժառիթ եղած է հողային սեփհականութեան խնդիր մը։

—Սաբահ կը պատմէ թէ անգլ. հպատակ բժիշկ մը, որ Գատըգիւղ կը բնակի, շաբաթ առաւօտ տանը պատուհանէն կրակ պարպեր է յոյն պարտատիրոջ մը վրայ և յետոյ փողոցին մէջ հալածեր է զնա րէվօլվէր ի ձեռին։

—Միւշիր Էչրէֆ փաշայի ամուսինը, դուստր Համդուցեալ Բէհնի Փաշայի, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ։

—Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղի պաշտօնեայներէն Միրլիվա Անիկլի փաշա, որ երկրորդ զօրաբանակի հիւանդանոցները քննելու գնացած էր յԱդրիանուպոլիս, իւր պաշտօնը լրացուցած լինելով մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Տրապիզոնի նորընտիր ոստիկանական հրամանատար Միրլիվա Րիզա փաշա իւր պաշտօնատեղին ժամանելով գործի ձեռնարկեր է։

—Տիգրանակերտի նախորդ Մէքթուպճի Ահմէտ [illegible] պէյ մայրաքաղաքս եկաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրատուէն քաղուած)

Օսմանայէն առնուած լուրեր միայն կը յայտնեն թէ Ժողովուրդը կը գանգատի գաւառին մէջ տիրող երաշտութենէն. ուրիշ ամեն կողմ և գլխաւորաբար ի Փոքր Ասիա տեղացող անձրեւաց հետ յոյսերը վերածներ են։ Մեր հրապարակին վրայ մանր առեւտուրք չ'ստացան այն զարկն որ կ'սպասուէր տօներուն պատճառաւ։ Ներածեալ մեծաքանակ ապրանաց վրայ գործերը բաղդատաբար սահմանափակ են, աննշան քանակութեամբ ապրանք կը ղրկուին յԱսիա և Ռումէլի հետ եղած գործերը միայն քիչ մը շարժում կուտան հրապարակին։ Ալիւրի և ցորենի գները լաւ բռնուած են։ Ընդհակառակն մեր արտածելի ապրանքներն ինչպէս թիֆթիք, աֆիոն, գազի խէժ եւն տկար գներ ունին. իրաւ է թէ տօնական աւուրց պատճառաւ շատ խնդրանք չի լինիր։

—Յայտնի է թէ, հակառակ բարձրագոյն տեղէ տրուած հրամանաց, ոստիկանութեան գաղտնի պաշտօնեայք կը շարունակէին անհատներու գրպանները խուզարկել անդրոշմ փոխանակագրեր գտնելու համար։ Պետական Խորհրդոյ մէկ որոշումն որ հաստատուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան կողմէ, խստիւ կը դատապարտէ անհատական ազատութեան դէմ եղած այս բռնաբարումն և կը տրամադրէ որ յետ այսորիկ ոստիկանութեան ա՛յն պաշտօնեայք որք սոյն օրինակ զեղծում մ'ի գործ դնեն, պատժուին օրինաց բոլոր խստութեամբ։ Միւս կողմէ կ'իմանանք թէ դրոշմի վարչութիւնը կը պահանջէ որ դրոշմ փակցնել դրամատանց կողմէ տրուած կամ ընդունուած այն թղթոց վրայ, որք կը փոխանակուին փոխանակագրոց վճարման առթիւ և թէ երկրորդ և երրորդ փոխանակագիրք եւս դրոշմեալ լինին։ Կարելի չէ երեւակայել թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի հասնին այդ վարչութեան յաւակնութիւնք, եթէ կայս. կառավարութիւնը չմիջամտէ սահման մը դնելու համար այս պահանջմանց։

—Ադր. Պոլսոյ պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ 1886-87 տարւոյն մէջ Տէտէ-Աղաճի նաւահանգստին մաքսային հասոյթք նախորդ շրջանին բաղդատմամբ 6,200 ոսկւոյ աւելութիւն մը ցոյց կուտան, որ Պուլկարիոյ դէպքերուն պատճառաւ բացը գոցելէ յետոյ զատ 1600 ոսկւոյ յաւելեալ գումար մը կը թողու։

Ըստ նոյն լրագրոյն, ծաղկախտ որ բազում կոտորածներ կընէր Կիւմիւլճինէի գաւառակին ոչխարաց մէջ, անհետանալու վրայ է։

—Սեբաստիոյ ջաղացքներու ալիւրն որ Կ. Պոլիս ներմուծուիլ սկսաւ անցեալ տարւոյ մէջ, հետզհետէ կը հասնի մեծ քանակութեամբ։ Այդ ալիւր սքանչելի տեսակէ է եւ գներն համեմատաբար չափաւոր են. առաջին տեսակի օխան կը վաճառի 93 փարայի երկրորդինը՝ 88 եւ երրորդինն՝ 81 փարայի, հակառակ 8 առ 100 ներքին մաքսատուրք որ կառնուին այդ ալիւրէն։ Նորութիւն մ'է այս զոր գոհութեամբ կը հաղորդենք եւ կատարեալ յաջողութիւն կը մաղթենք Փոքր-Ասիոյ արդիւնաւորաց որք գերմարդկային ճիգերով եւ անհամար դժուարութեանց յաղթելով յաջողութեամբ կը մրցին օտար արտադրութեանց հետ զորս դիւրաւ պիտի կարենան արտաքսել մեր հրապարակէն։ Այս բան նոր փաստ մ'է տեղական արտադրութեանց 8 առ 100 ներքին մաքսատուրքէ ազատ թողուելուն ի նպաստ։

—Տրապիզոնէն կը գրեն մեզ թէ հակառակ նախապէս տրուած ապահովութեանց՝ թէ վերջին ժամանակներու ցուրտերը չէին վնասած կաղիններուն, կը հաստատուի թէ ծովէն մինչեւ մէկ աստիճան բարձր գտնուող տեղերու ծառերը բաւական վնասուեր են վերջերս պատահած սաստիկ ցուրտերուն պատճառաւ։

—Կ'իմանանք թէ մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ոմանք երբ գաւառներէն անդրոշմ փոխանակագրեր կ'ստանան, կը կարծեն թէ օրինաց պահանջմունքը լրացուցած կը լինին՝ անոնց ընդունելութեան յայտարարութիւնը դրոշմի վրայ ստորագրելով։ Արդ, ըստ տրամադրութեան դրոշմի օրինաց, այս բան օրինաւոր կը համարուի օտար երկիրներէ—ուր օամ. դրոշմ չեն անցնիր — եւող փոխանակագրոց համար միայն, և այդ պարագային մէջ օրէնքը կը ներէ ընդունելութիւնը դրոշմի վրայ ստորագրել. Իսկ երբ փոխանակագիր մը ղրկուած է Թուրքիոյ մէկ կողմէն, դրոշմը պէտք է փակցուի փոխանակագիրը քաշողին ստորագրած պահուն, ստորագրութեան կամ Թուականի մէկ մասը դրոշմի վրայէն անցնելով. Որ և է փոխանակագիր որ զուրկ է այս պայմաններէ, երբ անդրոշմ կը նկատուի. Հետեւաբար մեր վաճառականք պարտին յանձնարարել իրենց Թղթակցաց որ մեծ ուշադրութիւն ընեն այս մանրամասնութեանց եթէ չեն ուզեր դժուարութեան հանդիպիլ.

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Զատկական Ս. Տօնից առթիւ հասած են Սեղրոս խան փառակազմ պատկերազարդ Սաղմոս, փղոսկր, կրայ (պայա), սատափ և այլ ակնահաճոյ տեսակ տեսակ կազմեր. Կը գտնուին նաեւ կաշեկազմ ոսկեզօծ Նարեկ, և Բարքեւ-ոսկեզօծ վերոյիշեալ կազմերով. Կը վաճառուին Սեղրոս խան, Թ. 3.

2—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պերլին, 9 ապրիլ

Պերլինի լրագիրք կը կարծեն Թէ մեծ կռիւ մը մօտալուտ է յԱֆղանիստան ընդմէջ Ռուսիոյ և Անգլիոյ.

Բեդերսպուրկ, 9 ապրիլ

Վիէննայի ռուսական դեսպան իշխան Լօպանոֆ այսօր ճամբայ ելաւ իւր պաշտօնատեղին վերադառնալու համար.

Նիւ-Եորք, 8 ապրիլ

Մ. Նահանգաց նախագահն ըսաւ, ամերիկացի և գանատացի ձկնորսաց միջեւ վերջերս տեղի ունեցած կռուոյն առթիւ, Թէ ձկնորսութեան եւ ձկնորսաց վերաբերեալ օրէնքին բռնաբարութիւն ազգային Թշնամանք մ'է.

Աթէնք, 9 ապրիլ

Երեսփոխանաց ժողով. Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ, որուն մասնակցեցան ընդդիմադիր կուսակցութեան բոլոր պետերն որք քննադատեցին Պ. Դրիգուբիի նախարարութեան գանձային տնօրինութիւններն իբր Թէ ապարդիւն պիտի մնան եւ երկրին ոյժերը պիտի սպառեն, Երեսփոխանաց ժողովը 38 ի դէմ 77 ձայնիւ սկզբամբ ընդունեց նախարարութեան ելմտական աշխարհավարութիւնը.

Բարիզ, 5 ապրիլ

Պ. Պ. Կոփ, Լօգոմպ և Սէյլին Ծերակուտին մէջ քննադատեցին Ֆրանսայի և Ցունաստանի միջեւ կնքեալ դաշնագիրը, զոր կը պաշտպանէին Պ. Պառտու և արտաքին գործոց նախարար Պ. Ֆլուրէնս. Ընդդիմադիր ատենաբանք յառաջ բերին Ֆրանսայի այգեգործաց շահերն և ցոյց տուին Թէ ինչ անպատեհութիւն ունի ամենէն աւելի նպաստաւորեալ տէրութեան դաշնագիր տալ Ցունաստանի. Պ. Ֆլուրէնս, դաշնագիրը պաշտպանելով, ըսաւ Թէ առժամեայ հանգամանք մ'ունի այն, քանի որ կրնայ ամեն տարի ջնջուիլ, և ցոյց տուաւ Թէ Ֆրանսայի ճարտարարուեստք և մանաւանդ այգեգործութիւնն օ՛րչափ կ'օգտուին անկէ. ըսաւ ապա Թէ քաղաքական կարեւոր շահուց պատճառաւ պէտք է ընդունիլ դաշնագիրն. Ցունաստան այս դաշնագիրը կնքած է հանրային եւ բարոյական նկատումներով. Ծերակոյտը պէտք չէ մոռնայ Թէ ինչ է Արեւելից արդի վիճակն եւ Թէ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն Արեւելքէ կախումն ունի.

Պ. Սէյլին քննադատեց դաշնագիրն, չափիչներու պատճառաւ, որով Իտալիա եւս իրաւունք կ'ունենայ նոյն առաւելութիւնները պահանջել.

Ծերակոյտը դաշնագիրը մերժեց 96 ի դէմ 150 ձայնով.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 30 մարտ

Այսօր Ղալաթիոյ Պորսան գոց է Լատինաց զատկական տօնին պատճառաւ.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 9 Ապրիլ, ժամ 3 փըր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	102 3/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուելուն	13 5/16
» » գոցուելուն	13 1/4
» » » Ա.	23
» » » Բ.	13 1/2
» » » Գ.	13 1/4
Թէօժման 1871	73 5/8
Փոխառութիւն 1877	85 3/4
Պանք Օթօման	10 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873	94 1/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	75 3/8
» առանձն. (բրիվիլէճիէ)	98 1/4
Տայրա Սանիէ	72 3/8
մանիալ (փոխառ. Բօլիսա)	95
Հնդկաստանական պարտամուրհակ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 9 Ապրիլ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 90
Օսմանեան երկաթուղի	16

Բարիզ, 9 Ապրիլ, ժամ 3 փըր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 77 1/2
» » 3 0/0	81
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուելուն	13 55
» » » գոցուելուն	13 57 1/2
» » » Բ.	13 50
» » » Գ.	13 50
Օսմանեան երկաթուղի	32
» Բէժիի բաժնեթուղթ.	— —
Պանք Օթօման	507 50
Գրէտի Լիոնէ	555
» Ֆօնսիէ	1380
Բաժնետոմս Լիոնի	1272 50
Սուէզի Ջրանցք	2042 50
Ռուսական 5 0/0 1877 ի	100 3/8
Իտալական Ռանթ	98 22 1/2
Եգիպտական միացեալ	384 37 1/8
Սպանիական (արտաքին)	64 5/8
Բրիթիթէ Թիւրք	— —
5 0/0 Չիլիական	— —
Չեք Լոնտոնի վրայ	25 31

ՀԱՆԴԷՍ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 15 մարտ

Մարտի 5 շաբաթ օր մ'էր. Նիւ-Եորքի և մերձակայից մէջ գտնուող հայասէր և հայրենասէր ամեն անձի կուրծքը կը բաբախէր այն զուարթ և հրճուալի հանդիսին ներկայ գտնուելու եռանդեամբ և անհամբերութեամբ՝ որ տեղի պիտի ունենար նոյն գիշեր. Օրն ի բուն օդը պայծառ էր և ամեն սիրտ կ'աղօթէր որ նոյն գիշերն եւս ազատ մնար երբեմն երբեմն երկնից կապուտ կամարը կարծես ի սուգ արկանող մթացուցիչ ամպերու սպառնալիքներէն. Սոյն աղօթք մասամբ միայն լսուեցաւ. Թեթեւ ձիւնախառն փոթորիկ մը ունեցանք երեկոյին, սակայն այս իրողութիւն արգելօք աւելի իմն ապահովութեամբ չի ցուցներ այն անբեկանելի մտադրութիւնն որով մարդասէր և ազգասէր անձինք որոշած էին ամեն դժուարութեանց յաղթել և անպատեհութեանց տոկալով խումբ խումբ դիմել ի ժողովատեղին. Այն օրինակ հանդէս մը առաջին անգամն էր որ տեղի կ'ունենար Նոր աշխարհին մէջ. Ահա կը պատմենք Թէ ինչ էր այս հանդէս որ այսքան կը վառէր «Արեւելք»ի ընթերցողաց հայրենակիցներու սրտերը. Բաղդր է անշուշտ անոնց իմանալ որ 6000 է աւելի միլերով հեռու գտնուող հայեր հայկական հանդիսի մը ներկայ գտնուելու հազուագիւտ պատեհութիւնն կ'ունենան, և որ աւելին է կարեն ունենալ և պիտի ունենան յապագային. Պանդխտութիւնն չ'ունի այլ սփոփանք բայց օր մը հայրենիք վերադառնալու յոյսէն. Օտար երկրի մը ամեն առաւելութիւնք վաղանցիկ են պգայող սիրտն յագեցնելու. Նա միշտ կը ցանկայ Թափել երթալ երկիրն այն որ ծնունդ տուած է իրեն, ուր եթէ իր ընտանիքը չեն ապրիր իսկ, իրեն նախահարք կը ննջեն անդ, իր մանկութիւնն անոր անմոռանալի երկնից տակ ծփծաղեցաւ. Փոքր ինչ չէ ուրեմն երբ գոնէ մէկ քանի ժամերու համար ինքզինք սփոփելի հայրենեաց փայլուն աստղերուն տակ կարծելու պատեհութիւնն կ'ունենայ. Եւ արդարեւ հանդիսավայրը դարձած էր այնչափ հայկական որչափ կարելի է լինիլ Թուրքիոյ որ և է մէկ կողմը. Ոչինչ խնայուած էր հանդէսն փայլուն, կատարեալ և անթերի ընելու և ամեն ջանք յաջողութեամբ պսակուած էր.

Բաւական ատենէ ի վեր քաղաքիս մէջ գտնուած հայկական միութեան վրայ լրագրոյդ ընթերցողք ոչինչ իմացած ըլլալով Թերեւս կարծեն որ սա եւս բազում այլ հայկական ընկերութեանց նման գերեզման մտած ըլլայ՝ յառաջ քան իւր կենաց առաջին տարին աւարտելու. Ուրախ ենք սակայն ըսել որ, փոխանակ այդպիսի խղճալի վիճակի մը հասնելու՝ այսօր աւելի հաստատ, աւելի կորովի և աւելի գործունեայ կեանք մը ունի քան երբեք. Այո՛, տեղիս հայկական միութիւնն եօթն անձանցմէ բաղկացեալ էր տարի մը առաջ, իսկ երբ մարտ 5 ին իւր առաջին տարեդարձը տօնեց՝ գրեթէ վաթսունի բարձրացած էր իւր գործօն անդամներու Թիւը. Տարի մը առաջ ընկերութեան նպատակն այսօրուան չափ որոշ չէր, անոր կանոններն ու սահմանադրութիւնն այնքան ընտիր և կատարեալ չէին որչափ այսօր, անդամք վարժ չէին խորհրդարանական ձեւակերպութեանց և իրենց մայրենի լեզուաւ հրապարակախօսութեան՝ որպէս են այսօր. Քաղաքիս Հայերը զիրար չէին սիրեր զի չէին ճանաչեր զմիմեանս, իւրաքանչիւր հայ կղզիացեալ կ'ապրէր, մեծ օր մը կը համարէր այն ուր պատահած էր Հայու մը և իւր բնական բարբառով քիչ մը ատեն հայրենեաց կարօտն յագեցուցած էր. Երբ Հայազգի մը երկիրս առաջին անգամ ոտք կոխէր, չէր գիտեր ուր կրնար գտնել Հայ մը որ իրեն պէտք եղած տեղեկութիւնն տար այս օտար երկրին մէջ. Այսօր ամեն բան փոխուած է. Եթէ սոյն հայկական Միութիւնը ուրիշ որ և է օգուտ մ'ունեցած չէ և չի պիտի ունենայ, բաւ է որ երկու շաբաթը մի անգամ բազմաթիւ Հայեր ի մի վայր հաւաքելով յիշել կուտայ իրենց որ տակաւին ազգ մ'են, իրենց լեզուն ունին, իրենց հայրենիքն ունին, և եթէ մին ո եւ է վիշտ մը ունի, իւր ընկերք կը համակրին, կը վշտակցին իրեն հետ, և իրենց խորհուրդներով կ'օգնեն իրեն. Այս մեծ քաղաքներու մէջ ուր առանձնական ազատութիւն կը վայելեն ամեն Հայեր, չեն պատսպարեալ որ և է կերպով այն վտանգներու դէմ որք զիրենք շրջապատած են ամեն կողմէն մոլորեցուցիչ և կործանիչ ծիրաններով. Ընտանեկան հսկողութիւնն ու հովանաւորութիւնն կը պակասեն բնիկ երիտասարդներն այլ պանդուխտ Հայը Թողուած է բաղդին սաստկաշունչ հողմերուն. Սակայն Հայկական Միութիւնն որ մասամբ կը մեղմացնէ այս դառնութիւններն և ընտանեկան շրջանի մը փափաքելի բնոյթ ազդեցութիւնն կը տարածէ գոնէ իրեն անդամակցող Հայերու վրայ. Ամեն գործ դժուարութեանց կը հանդիպի ի սկզբան, և Միութիւնս ալ մեծ դժուարութեանց յաղթեց իւր առաջին տարւոյն մէջ. Այժմ իւր գոյութեան առաջին տարին բոլորելով կը մտնէ երկրորդին մէջ՝ մտադիր աւելի օգտակար հանդիսանալ ներկայ տարեշրջանին մէջ. Արժանի էր ուրեմն որ յարմար եւ պատշաճ պերճութեամբ տօնէր իւր տարեդարձի հանդէսը.

Դրամ խնայուած չէր սրահը ճոխ կերպով զարդարելու համար. Ամեն ընկեր յօժարակամ նուիրած էր կէս տօլարէն մինչեւ հինգ տօլար. Միայն դրամը բաւական չէր սակայն հանդէսը շքեղ ընելու եւ կամ հանդիսավայրը ճաշակաւոր կերպով պատրաստելու. Շնորհակալութիւն ընկերութեան Փարժ. Ժողովոյ եւ մասնաժողովի անդամոց որք ամեն ճիգ ի գործ դնելով մեծ «յաջողութիւն» մը բրին հանդէսը.

Երրորդ Ավենիւի եւ եօթներորդ փողոցի անկիւնը, Քուբր Ինսթիթիւտ կոչուած հասարակաց հռչակ շէնքին դիմաց, մարմարեայ մեծ շէնք մը կը բարձրանայ որու բարձրագոյն յարկը՝ մեծ, մաքուր եւ զարդարեալ փառաւոր սրահ մը կայ. Հոս է որ տեղիս Հայկական միութիւնը կ'ընէ իւր ժողովներ, եւ հոս էր որ իւր տարեդարձի հանդէսը տօնեց. Հանդիսավայրն ընդարձակ էր եւ երկու մեծ ջահեր առատապէն կախուած են եւ ունին իւրաքանչիւրը քանի չափ լոյսեր՝ որոց ամենքը վառեալ ըլլալով, սրահը պէտք եղածէն իսկ աւելի լուսավառեալ էր.

Հայկական միութեան կանոնագրին մէկ յօդուածը կ'ըսէ. «Միութիւնս տարին անգամ մը կը տօնէ իւր տարեդարձի հանդէսը Ս. Վարդանանց տօնի օրը». Այս պիտի բացատրէ հետեւեալ հրաւիրագիրն, որ հայերէն տառերով տպեալ քարտէզ մ'էր, եւ որ ղրկուեցաւ ամեն Հայերու որոց հասցէն կարելի էր իմանալ.

ՀԱՆԴԷՍ

Տարեդարձի Հայկական Միութեան յԱմերիկա, եւ Մեծին Վարդանայ զօրավարի.

Տէր, (կամ Տէր եւ Տիկին)

Հաճեցէք Ձեր ներկայութեամբ պատուել սոյն հանդէսն, շաբաթ երեկոյ ժամ 8 ին, 5 մարտ 1887.

Eastern Star Hall, Cor. 7 th St. & 3d ave. New-York.

Այս հրաւիրագրոյն հետ ղրկուեցաւ նաեւ հանդիսին յայտագիրն որ նոյնպէս հայերէն տառերով տպուած էր. (գործ Տէր Մովսէսեանի փորագրչական գործարանի). Այս յայտագիր երկու մասերէ կը բաղկանար և իւրաքանչիւր մաս եօթնական կարգերու բաժնուած էին որոց վրայ քիչ մը ետքը խօսելու ենք.

Ցետ սովորական օրուան մը բնական լոյս ժամերուն, որ այսօր աւելի երկար կը Թուէին լինել քան երբեք, վերջապէս մութը պատեց ամեն կողմ եւ սկսաւ հանդիսին որոշեալ ժամը մերձենալ. Ամեն կողմէ կառքեր եւ կառախումբեր հանդիսականներ կը բերէին որոց նպատակն էր վերոյիշեալ շէնքին վերնայարկն հասնիլ հանդէսն սկսելէ առաջ. Ոմանց բնակութեան վայրն հեռու ըլլալով՝ բստ սովորականին՝ հանդէսն որոշեալ ժամանակէն գրեթէ կէս ժամու չափ ետքը բացուեցաւ. Հանդիսավայրն յոյժ շքեղ կերպով պատրաստուած էր. արդարեւ կարգադրիչ մասնախմբին ճաշակը չէր կարելի գերազանցել. Սրահին ճակատը կիսաշրջանակ մը շինուած էր Ամերիկեան մեծ դրօշ մը որոյ վրայ գրուած էր «Հայկական Միութիւն 86—87» եւ որ կը հաւաքէր Մեծին Վարդանայ քաջածանօթ պատկերին մի գեղեցիկ օրինակին շուրջը, զոր գծագրած էր ընկերութեան անձնուէր անդամ և գանձապետ Տէր Պօղոս Ցակոբեան. Վարդանայ պատկերին վրան դրուած էր գրեթէ նոյն մեծութեամբ ծխածանէ և խաչէ մը բաղկացեալ նիշար մը. Այս կիսաշրջանակի ներքեւ գտնուող բեմին վրայ զետեղուած էր Ատենապետի Թիկնաթոռն, որու առաջ կը կենար՝ բստ սովորականին՝ մի փոքրիկ գրասեղան, որու վրայ դրուած էր ծաղկի փունջ մը. Բեմին երկու կողմերն գրասեղաններու առաջ կը բազմէին Ատենադպիրն ու Գանձապետը. «Մայր Հայաստանի» պատկերը նշանաւոր տեղ մը կը գրաւէր հանդիսավայրին մէջ. Սրահը մտնելու համար հանդիսականք կ'անցնէին երկու զարդարուն սենեակներ իրար միացնող բարձր կամարաձեւ սփռուած գոյնզգոյն դրօշի մը տակէն զոր հայթայթած էր ընկերութեան գործունեայ անդամներէն Տէր Պալապանեան. Սրահին մէջ տեղը պարապ Թողուած էր. Նստարաններն և աթոռները բոլորտիքը շարուած էին, այնպէս որ ամեն նստարանէ հանդիսականք կարող էին հաւասար առաւելութեամբ վայելել ամեն ինչ որ տեղի կ'ունենար, և միանգամայն սրահին տեսքն յոյժ գեղեցիկ կը լինէր այս կարգադրութեամբ. Ատենաբանից համար մասնաւոր բեմ մը շինուած չէր, միայն պարզ Թանձրայ սեղան մը կար ընդարձակ բեմին առջեւն, որու առաջ կը կենային ատենաբանք որոց և ոչ մին կարդաց գիր ատենաբանութիւն, այլ ամենքն ալ բերանացի խօսեցան.

Հանդիսին որոշեալ ժամն հասնելուն երկսեռ բազմութիւն մը սկսաւ սրահը լեցնել. Ընկերութեանս ազդեցութիւնը տարածուած է ազգային սահմանէն դուրս. Ամերիկացի բարեկամներ եւս երկու սեռէ ներկայ էին. Ուրախ ենք ըսել որ շնորհիւ այս միութեան տակաւ առ տակաւ Ամերիկացիք եւս կ'սկսին ըմբռնել իրենց սխալ կամ իմացած քանի մը անհատներու արարքէն ընդհանուր ազգ մը դատապարտելու սխալը. Սոյն հանդէսին ներկայ եղող մասնաւորապէս հրաւիրեալ Ամերիկացիք երբ մեկնեցան՝ ըսին Թէ Այնչափ լաւ վայելեցինք ձեր հանդէսն որպէս երբեք վայելած ենք որ և է ամերիկեան երեկոյթ մը, եղած ատենաբանութեանց մեծ մասը չի հասկնալով իսկ կը մաղթենք որ ընկերութիւնն այնչափ յաջողութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ յառաջ երթայ որ ապագային մէջ այլեւս ամենէն ընտրեալ հայն իսկ Փրանսացի եմ ըսելով իւր ազգութիւնն ուրանալու ստորին ստախօսութեան հարկը չ'ունենայ. Եւ կը հաւատանք որ միութեան այս գլխաւոր նպատակը կատարեալ յաջողութեամբ պիտի պսակուի՝ դառնելով մինչ ցարդ ունեցած գործառնութիւնն. Երբ ընկերութեան ատենապետը, Մեծ. Տօքթ. Այվազեան, բազմեցաւ գլխ աթոռ, սրահը լցուած էր և ամեն աթոռ գրաւուած, հարիւր յիսունի չափ անձինք ներկայ էին. Ցարգոյ ատենապետն յայտնեց Թէ յայտագրոյն առաջին մասը կը բացուէր երգեհոնի վրայ մասնաւոր եղանակաւ մը՝ զոր պիտի նուագէր ազնուուհի Տիկին Տիօնեան, եւ զոր տիկինն ընտիր կերպով կատարեց, որու կը յաջորդէր բստ յայտագրոյն «Ուղերձ Ատենապետին». Տր. Այվազեան սովորականէն աւելի պայծառ և զուարթ կ'երեւէր, որպէս այժմ իրեն վրայ կը դառնային ամեն աչքեր. Տօքթէօրին պերճախօսութիւնն արդէն ծանօթ էր միութեան անդամոց, ի մէջ այլ հարկաւոր յաջողութեանց, երբ զինքը քիչ ատեն առաջ կրկին անգամ ատենապետ ընտրեցին, բայց այս գիշեր կարծես ոգեւորեալ պարագային և հանդիսատեղւոյն ու հանդիսին մոգական ներգործութենէն՝ առաւել քան երբեք պերճաբան էր. Ընտիր նախաբանով մը սկսելով նախ ընկերութեան շնորհակալութիւնն յայտնեց այն հանդիսականներուն որք իրենց ներկայութեամբ պատուած էին զընկերութիւնն. յայտնեց Թէ մէկ տարուան կարճ ժամանակամիջոցին մէջ օ՛րչափ յառաջդիմած էր միութիւնս, «Սակայն», ըսաւ, «այս դեռ առաջին քայլն է, ապագան պայծառ է, աւելի մեծ բաներ ունի ի պահեստի և իւր յառաջդիմող քայլերուն ձգած հետքերը խոր պիտի լինին՝ յօգուտ ազգայնոց, իւր գոյութեան երկրորդ տարուան մէջ» (ծափահարութիւն). Ցետոյ ատենաբանն անցաւ խօսիլ Վարդանանց քաջագործութեան վրայ և սրտառուչ կերպով անոնց նահատակութիւնը նկարագրեց. Տօքթէօրը խօսեցաւ գրեթէ կէս ժամու չափ որու միջոցին յաճախ ծափահարութիւններ ընդմիջեցին զինքը և նստաւ պիր ամեն ի մէջ որոտընդոստ ծափահարութեանց. Ցայտագրոյն երրորդ մասն էր «Միութիւն», ոտանաւոր մը՝ զոր քաղցրաձայն փոքրիկ օրիորդ Րօզի Ցակոբեան արտասանեց. սիրուն դարմիկը չի յօժարեցաւ կրկնել իւր արտասանութիւնն հակառակ հանդիսականաց կրկնապատիկ ծափահարութեան. Իւր հայրը, Տէր Ցակոբեան, որ չորրորդ մասին ունէր՝ այն է «Մայր Արաքսի» տխուր երգը՝ զոր երգեց յոյժ ընտիր ձայնով և կատարեալ յաջողութեամբ օգնեալ նուագածութեամբ Տէր Ջէօմլէքճեանի ջութակին և Տէր Գասպարեանի սրինգին, բստ փափաքանաց հանդիսականաց հաճեցաւ մէկ երկու տուն եւս երգել. Հինգերորդ մասն էր «Հիմի էլ Լռենք» երգը զոր արտասանեց՝ իբր ոտանաւոր մը միայն՝ Տէր Ալլապեան իրեն յատուկ Թատերական ձեւով կենդանութիւն տալով սոյն բանաստեղծութեան ոգւոյն՝ զոր լաւ գնահատեցին հանդիսականք. Վեցերորդ մասն էր «Հայերէն ճառախօսութիւն» մը՝ զոր ըրաւ Տօք. Գաբրիէլեան. Տօքթէօրն ազդու ատենախօս մը է. Հաւասար այլ ընտիր ճառ մը խօսեցաւ որ պէտք եղած կերպով ծափահարեցաւ. Եօթներորդն էր «Հայաստան» երգը զոր երգեց ազնուուհի Տիկին Ցակոբեան օգնութեամբ Տէր Ջէօմլէքճեանի ջութակին. Տիկինը հմտաւոր է իւր ունեցած դաշնակաւոր և սիրուն ձայնին համար ամեն անոնց քով որք պատիւ ունեցած են զինքը լսելու եւ այսօր ամեն հանդիսականք կը վկայեն որ Միութիւնը պարտաւորեալ է իրեն իւր յօժարակամ ծառայութեան համար. Աւելորդ է ըսել որ ազնուուհի Տիկինը զիջանելով ներկայից ծափահարութեանց, քանի մը տուներ եւս երգել յօժարեցաւ. Այս վերջացուց յայտագրոյն «Մասն առաջին»ը, որ ատեն Ատենապետն յայտնեց Թէ տասը վայրկենի դադար մը պիտի տրուէր յառաջ քան երկրորդ մասն սկսիլը. Այս դադարի միջոցին հանդիսականք կը շնորհաւորէին զանազան ընկերութեան եւ ի մասնաւորի Գործադիր Ժողովոյ՝ որ այսչափ յաջողութեամբ գործադրեցին ամենայն ինչ. Ատենապետ Տօքթ. Այվազեան կրկին իւր տեղն անցնելով յայտնեց Թէ հանդէսին երկրորդ մասը պիտի բացուէր Տէր Գասպարեանի կիթառով նուագածութեամբ որ գնահատական յոյժ գոհ ըրաւ. Իններորդն էր Տէր Պօյաճեանի կողմանէ անգլիարէն ճառախօսութիւն մը. Ցարգոյ ատենաբանը բուն ամերիկեան տրամաբանութեամբ և ընտիր բառերով զարդարեալ ու մաքուր անգլիարէն լեզուաւ շարադրեալ ճառ մ'արտասանեց՝ որ զմայլմամբ լցուց Թէ՛ հայ և Թէ՛ ամերիկացի հանդիսականները. Բաւ է ըսել որ ամերիկացի ատենախօս մը չէր կարեր գերազանցել զինքը, և այն բուռն ծափահարութիւնն որ հետեւեցաւ իւր ճառին աւարտման՝ ցցուց Թէ լաւ գնահատուած էր յանձնուա. Արդէն յօդուածնիս երկարելով չէ կարելի ճառախօսութեան մանրամասնութեանց մտնել. Ցարգոյ ատենաբանն օտարազգի հանդիսականաց բացատրեց ընկերութեանս կազմութիւնն և նպատակն, որ է ուսնիլ և հասկնալ այս երկրին մէջ և ազգիս օգտակար լինիլ ազգին. Տասներորդ մասն էր անգլիարէն երգ մը՝ զոր երգեցին խմբովին ներդաշնակ և փափուկ ձայնով ազնուուհի Տիկնայք Տիօնեան և Սարրաֆեան և որ լաւ գնահատուեցաւ ներկայից կողմանէ զոր և հաճեցան կրկնել. Մետասաներորդ, Ոտանաւոր Փրանսերէն, զոր ընտիր կերպով արտասանեց փոքրիկն Օր. Տատրեան ամենայն կատարելութեամբ. Երկոտասաներորդն էր՝ երգ. «Բամբ որոտան», զոր երգեց խմբովին երգչախումբ, ջութակի եւ սրինգի օգնութեամբ. Ամերիկացիք այս երգի եղանակին ամենէ շատ սիրեցին. այս զարմանալի չէ, քանզի միւս երգերն հայ չեղողի մը համար յոյժ տխուր եղանակ մը ունէին. Երեքտասաներորդն էր Թուրքերէն ճառախօսութիւն մը՝ զոր ըրաւ Տօքթ. Տատրեան. Տօքթէօրը սովորականէն աւելի պերճախօս էր նոյն գիշեր. ընտիր ատենաբանութիւն մը ըրաւ՝ ուր յիշեցուց Թէ միայն մեր նախնիք նշանաւոր մարդիկ չ'էին, այժմ եւս կ'ապրին հայեր որք մեծ դեր կը խաղան աշխարհիս ամեն կողմ. հանդիսականաց ծափահարութիւնք ցցուցին որ գնահատած էին զՏօքթէօրն. Չորեքտասաներորդ և վերջինն էր երգ մը զոր խմբովին զիջանելով հանդիսականաց խնդրանաց երեք անգամ կրկնեց. Ատենապետն ապա պատեհութիւն տուաւ հանդիսականաց մէջէն ատենախօսել փափաքողներուն որ յառաջ գան, և իւրաքանչիւրէն հինգ վայրկեան տուաւ խօսելու, որոց պատասխանեցին պարոնայք Եաղըճեան և Ճէնտեան առաջինն իւր լեզուաւ ատենախօսութիւններ ընելով. յարգոյ ատենախօսներէն երկուքն ալ բուռն Թէ մեր ազգին փրկութեան համար պէտք է կրթութիւն և ուսում. Երկուքին եւս ծափահարութեանց արժանացան. Ապա ատենապետն սոյն ընելով պատշաճ բանիւք շնորհակալութիւն յայտնեց այն ամեն անձանց որք յօժարած էին յայտագրոյն մէջ մաս մ'առնելով օգնել հանդիսին յաջողութեան, և մասնաւորապէս Տիկնանց «որոց» ըսաւ, «Միութիւնս խորին շնորհակալութիւն կը յայտնէ, անձնուիրաբար այսքան օգնութիւն ընելնուն համար, և կը նկատէ ինքզինք մեծ պարտաւորութեան տակ». Ցետոյ յայտնելով որ հանդէսը փակուած էր խնդրեց ամեն հանդիսականներէ որ չի Թողուն իրենց նստարանները բստ որում «Թեթեւ ընթրիք» մը պատրաստուած էր՝ որ իրենց պիտի բերուէր. «Թեթեւ ընթրիք»ը կը բաղկանար սանտուիչէ (երկու բլիթ հացի մէջ միս կամ պանիր դրուած), կրեմ, զանազան կարկանդակներէ և պաղպաղակէ, որոց ամենքն ալ կարգաւ և ամենայն կանոնաւորութեամբ ու արժէքեան առատութեամբ բաշխուեցան ամեն հանդիսականաց. Ուրախութեան կատարելութիւնը կը փայլէր հանդիսականաց դիմաց վրայ, ամեն ոք գոհ էր, ամեն բերանէ «մեծ յաջողութիւն», «մեծ յաջողութիւն», «աւելի աղէկ չէր կարելի լինել» յայտարարութիւններ կը լսուէին. Այնչափ Հայեր դեռ առաջին անգամն ըլլալով ի մի վայր կը հաւաքուէին, շատեր առաջին անգամն ըլլալով զիրար կը տեսնէին, զի քաղաքիս և մերձակայից մէջ գտնուող ամեն հայ ներկայ էր՝ բացի մի քանի ոչ այնչափ ազգասէր որչափ անձնասէր Հայերէ. Ամեն ոք ուրախ էր, ժողովուրդը կարծես չէր ուզեր Թողուլ հանդիսավայրն, ուր մնացին հանդէսն աւարտելէն ետքը ժամ ու կէս եւս իրարու ընկերութիւն վայելելով և նոր բարեկամաց ծանօթանալով. Ժամն առաւօտեան մէկն էր, այսինքն՝ կէս գիշերէն մէկ ժամ ետքը, երբ հանդիսականաց վերջինք Թողին զհանդիսավայրն առնելով իրենց հետ յիշատակ մը զոր երբեք չեն կարող մոռանալ, և որու վրայ պիտի խօսին Թերեւս մինչեւ գալ տարի Միութեան երկրորդ տարեդարձի հանդիսին օրը. Ընկերութեանս պիտի յաւելուն կարծենք աւելի քան քան անդամներ շնորհիւ սոյն հանդիսին ազդեցութեան.

ՀԱՑԸ

Տոմարակալութեան, Թուրքերէնի ու առեւտրական Թղթակցութեան հմուտ, և մասի վերաբերեալ գործողութեանց ձեռնհաս երիտասարդ մը, բստ ամենայնի երաշխաւորեալ, պատրաստ է մայրաքաղաքիս մէջ և ի գաւառս պատուաւոր վաճառականի մը քով պաշտօն ընդունիլ.

Դիմել Աւէ-Եւէի խմբագրատունը.

ՊԱՏՈՒԱՍՏ
ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ԱԶԴ

ՏՕՔԹԷՕՐ ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՅԵՆՏԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել Թէ հասարակութիւնը զերծ պահելու համար տարափոխիկ հիւանդութիւններէ որք երբեմն կը փոխանցուին Թեւէ Թեւ պատուաստմամբ, ուղղակի յարաբերութեան մտած է Եւրոպայի կարեւորագոյն հաստատութեանց միոյն հետ որ պատուաստ կը մատակարարէ և կանոնաւորապէս կ'ստանայ ԿՈՎՈՒ ԹԱՐՄ ՊԱՏՈՒԱՍՏ.

Պատուաստը կը կատարուի Բէշիքթաշեան եղբարց դեղարանը (Պոլիս, կամուրջի գլուխ, Թիւ 77) ամեն օր ժամ 7-8 բստ Թրքաց, ի բաց առեալ կիրակի օրերը, եւ ամեն կիրակի օր յիւր բնակարանն (Բերա, Սիլողոս փողոց Թիւ 5), ժամ 7 էն 8.

Անասնական պատուաստի կեդրոնատեղին է Բէշիքթաշեան եղբարց դեղարանն ի Պոլիս, եւ ի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 168.

ԱԶԴ

Կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան Թէ Պոլիս Մէհմէտ բաշա խան Թիւ 18 Գրասենեակն տոմարակալութեան դասեր կ'աւանդուին գիշերուայ եղանակաւ, վաճառականաց տետրակաց կարգադրութիւնք յանձն կառնուին գոհացուցիչ պայմաններով եւ վաճառականական գրութիւնք կը խմբագրուին.

ԺԱՆ ԲՍԱԼԴԻ— ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր բացուած Բերայի Մեծ փողոց, 127, և ի Գալէթ-Գազու, կալամէոյի աշտարակին դիմաց և Եաղճի փողոցին քով, Թիւ 657.— ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, նոյն փողոց Թիւ 657, 659, 661, 663.— Ամեն տեսակ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ.— ՇՔԵՂԱԿԵՐՏ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ամեն ճոխութեամբ և կատարելութեամբ.— Ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ.— Սրահներու համար ամեն տեսակ օթոցներ, դամասկներ, թիկնաթոռներ, աթոռներ.— Ամեն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ և հովար տեսակ ուրիշ կարասիներ.— ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ալ կ'ընդունուին, կարճ պայմանաժամի համար.— ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ, ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ծան. Զգուշացէք ԲՍԱԼԴԻ ԵՂԲԱՐՑ վաճառատան հետ.

ԽՐԱՏ ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ամեն անոնք որ կ'ուզեն ձեռք բերել այս օտար դեղագործական մասնագիտութիւնն, ներքն զորս չեն կարող գտնել իրենց դեղավաճառին քով, կրնան դիմել Դեղագործական Մթերանոցն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, 35. Առաքումը կը լինի փոստայով, նոյն իսկ մէկ սրուակի կամ տուփի համար, եթէ խնդրանքին հետ ղրկուի փոխարժէքն և դեղին հինգ անունը. Պէտք է յատկապէս գրել ուղղակին անունն եւ հասցէն.

ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՔԱՐԴԱՐԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան Համամ փողոց 14

Պատիւ ունի ծանուցանել Թէ պատրաստ ունի Հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն ԱՄԵՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ, ինչպէս նաեւ Թէ ի Պոլիս և Թէ ի Վենետիկ, ի Վիէննա, յԵրուսաղէմ և ի Զմիւռնիա տպագրեալ ամեն տեսակ գրեան.

Ցարաբերութեան մէջ լինելով Եւրոպիոյ բոլոր գրավաճառաց հետ, գրքերու կամ դպրոցական այլ և այլ պիտոյից համար իրեն տրուած ամեն յանձնարարութիւն ԸՆԴ ՓՈՅԹ կը կատարէ ՃՇԴՈՒԹԵԱՄԲ և շատ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ պայմաններով.

Ցանձնարարութիւնք կը հասնին 10 կամ առ առաւելն 13 օր յետոյ.

Գրատունս յանձն կ'առնու 10 Ֆր. կամ աւելի արժող իւրաքանչիւր հատոր յանձնել ՀՈՍ նոյն իսկ ՓԱՐԻԶԻ ԳՆՈՎ, առանց ոչինչ յաւելման, իսկ 10 Ֆր.է նուազ արժող իւրաքանչիւր հատոր, ֆրանքը 5 ղրշ հաշուով.

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻՆՏԷՆ

Պուլկար տաղը մաատէնը Հիւմայունը հասըլաթընտան օլարագ մէվճուտ պուլունան իքի Թագըմ 10036 տիրհէմ ճէտիտ 891 գիւսիւր սիմ խալիս իլէ 878 տիրհէմ ճէտիտ 172 գիւսիւր ալթունըն միգտարըն սիլ իճրա չէհրը նիսանըն 2ինճի բէնչշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 9 բառապէլէրինտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, Թալիպ օլանլարըն տէբօզիթօլարը իլէ Մալիյէ Նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէսինտէ Օրման վէ Մէատին մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր.

28 մարտ 303

Բէդլ.

Օն պէշ պին գըյէի ճէտիտ նիհասը խալիսին Թօգատտա Թէսլիմ օլունմագ վէ եաւմիյէ նագտէն վէ բէշինէն Թէէտիյէ իտիլմէք շարթիլէ պէհէր գըյէի ճէտիտինէ 5 1/2 ղրշ. հիսապը իլէ իխթիրապընա Թօգատտա Թալիպ զուհուր իթտիկինտէն, իշպու Փէյաթըն զիյատէյէ Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտան իթիպարէն սէքիզ կիւն միւտտէթ զարֆընտա Մալիյէ Նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէսինտէ Օրման վէ Մէատին մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր.

28 մարտ 303

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Լազըքյատա պուլունան վէ պուլունտըրըլաճագ օլան սունուֆը ասաքէրիյէ Շահանէ իչիւն պին իւչ եիւզ իւչ սէնէյի հազիրանընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեասը մահալլինճէ միւնագասայա վազ օլունան էրզագտան,

Նանըն պէհէր գըյէի ճէտիտի ալթմըշ իքի բարա.

Կաղըն՝ ալթմըշ իքի, գըրշ.
Տաղիգըն՝ էլթմիշ սէքիզ.
Պէքսիմաթըն՝ էլթմիշ սէքիզ.
Սիրքէնին՝ էլթմիշ սէքիզ.
Իւզիւմին՝ էլթմիշ սէքիզ.
Ֆասուլեանըն՝ էլթմիշ սէքիզ.
Հըրմթանըն՝ օթուզ տօգուզ.
Նօհուտըն՝ օթուզ տօգուզ.
Տախիլի կիւշթին՝ եիւզ էլլի ալթը.
Խարիճի կիւշթին՝ եիւզ տօգսան պէշ.
Էրզին՝ սէքսէն պէշ, սէքսէն.
Բուղտայը սաաէնին՝ իւչ եիւզ տօգսան.
Թուզըն՝ եիրմի իւչ գըրշ.
Սօղանըն՝ եիրմի իւչ գըրշ.
Շէքէրին՝ եիւզ գըրշ, գըրշ.
Զէյթին՝ իքի եիւզ օն, ալթմըշ.
Սապունըն՝ իքի եիւզ օն՝ ալթմըշ.
Զէյթունըն՝ եիւզ օն էքսիք.
Բէօմիրիւն՝ օն պէշ, ալթմըշ.
Շաիրին՝ օթուզ պիր, եիրմի.
Սամանըն՝ էքսիք, սէքսէն.

Համալըն՝ պէշ, գըրշ ալթը բարալըգ օլարագ մահալլի Թալիպի էօզտէյինտէ պուլունտուրըլան, պուրաճա իհտիյաճընա Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

28 մարտ 1887
Նօ. 30 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շամը չէրիֆ վէ միւլհագաթընտա պուլունան վէ պուլունտըրըլաճագ օլան հէր սընըֆ ասաքէրի Շահանէ իչիւն պին իւչ եիւզ իւչ սէնէյի հազիրանընտան իթիպարէն պիր սէնէ զարֆընտա իճապ իտէճէք օլան վէ միւպայեասը մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան,

Բուղտայը սաաէնին պէհէր գըյէի ճէտիտի օթուզ եէտի բարա.

Սօղանըն՝ եիրմի իւչ, գըրշ բարալըգ օլարագ մահալլի Թալիպի էօզտէյինտէ պուլունտուրըլան, պուրաճա իհտիյաճընա Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

28 մարտ 1887
Նօ. 29 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946

ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788,964

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348

ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամէնէն լաւն, ամէնէն առողջարարն, ամէնէն աչքառուն է

ԳԵՂԱԳՈՐԾ Զ. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱԼՍԱՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Պօմ տը Ջէնի ամէն սինդ. և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի [illegible] և [illegible] համար։ ՑԱՐԱՏԵՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ամառուան ուրիշ միջոցներ ի գերեւ ելած են։

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ դգալ ջրի մէջ մէկ խահուէի կամ ապուրի դգալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որբին, եաք	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածել
Սպիտակ հոսմունք	Ջուր կամ խառն	Ներանցութեամբ
Շնչափողք	Շոգիով տաքցած	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ Կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէս, Բերայի Մեծ փողոց 244։ Կը գտնուի նաև Կալաթա, Գասթորիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասապեան դեղարանը։

ՋՕՐ ԲԼԱՔՆԵՐ

ՏՈՔԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՕՎԷՆԻ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԵԼԱԹԻՆՕ ԲՐՈՄԻՒՐՈՎ

Մէն մի տուփի վրայ պէտք է գտնուի Տ. Վ. ՄՈՆՔՀՕՎԷՆԻ անունն և գործարանին այս նշանը.

DVM

ԱԶԴ

ԱՌ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՍ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐՍ

Բոլոր լաւ նիւթերու կեղծը կը շինուի

ՏՐ. ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՕՎԷՆԻ չոր բլաքներուն գտած անհաման յաջողութեան պատճառաւ, շատեր սկսած են անոնց կեղծերը շինել։ Իրենց աժան գնէն արդէն կը յայտնուի կեղծ լինելնին։

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Դիմել առ Պ. Էտուար Ծաննի, ընդհանուր գործակատար ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՕՎԷՆԻ գործարանին Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ

Կալաթա, Քարանթինա փողոց, Թիւ 9

ԼԱ ԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ Կ'ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ

ՏՈՒՆՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԽՈՒՂՈՑ ԱՆՀԱՄԷՆ ԵՒ ԱՆՀՈՏ

HUILE DE HOGG

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետևեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, Թոքախտ, Թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աչքային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքևին, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Զգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահավետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդու և ախորժահամ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զգռելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական Ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառացքով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուստի այս մասին ուշադրութիւն ընելու է։

Hogg هوغ

Գործարանի նշանը։

[illegible]

Ժ. Գ. ՏԱՆԺԱՌՕ, ՊՈԼԻՍ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

ԿԻՒԼՄԷԶ ԵՂԲԱՐՔ

Բերայի Մեծ-փողոց, 305

Գոնգատիայի մօտ

ՔԱՂԱՔՆԵՐ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶՆԵՐ

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Ալպոմի համար տասներկու քարդ եօ ապսպրող ամեն անձ ձրիապէս կ'ստանայ վեց մանրանկար սիրուն կենդանապեր։

PAPIER WLINSI

ՎԼԷՆՍԻ թուղթին անհագին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց, Հարբուխ, Պրոնշիդ, Կոկորդի ցաւ, Յօդացաւ։ Իւր գործածութիւն շատ պարզ և դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, Ժ. Վլինսէն և ընկ., 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուի ամեն դեղատանց մէջ։

Պահանջել ՎԼԷՆՍԻ անունը։

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային ճեպային և ցամաքային ապահովագրութեան

Մէհմէտ Ալի բաշա խան, 2, Պոլիս

Ստորագրեալքս, Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ եւ ԿՈՒ, պատիւ ունինք ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած ենք Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԴԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատապէս կապուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Ֆր. 15,000,000
Դրամագլխ. շրջաբերութ. հանուած	7,500,000
Պահեստի դրամագլուխ	775,000
Պահեստ սահմանեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար	1,750,000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս Մարիդիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղով եւ ներածական կամ արտածական ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաև մասնակից է «ԱՐԺԷՔԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Union pour l'Assurance de Valeurs

և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 Ֆրանքի

դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արծաթեղէն, կտրոն, պանքնոթ, գոհարեղէն եւն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և ուղեւորական միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կապող ընկերութեանց անունքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Կ. Պոլսոյ համար երաշխաւորեալ է Օսմ. կայսերական Պանքան։

Աւասիկ ընկերութեան ԴՐԱՄԱՏՆԵՐԸ անունները.

Բարիզ	Գոնդուար տ'էսգոնդ տը Բարի
Լոնտոն	(Լիոնը էնտ Գաունթի Պէնքին և ընկ. (Հընգլսմըն, Աւստրալիոյ և Չինաստանի Պանքա (Աւստրալիական միացեալ Պանքա
Համպուրկ	Պէրլինի գերմանական Պանքա
Ամստէրտամ	Ամստէրտամի Պանքա
Անվէրս	Աւստրական վարկի Պանքա
Լիէժ	Ընդհանուր Պանքա Լիէժի
Պրուքսէլ	Ընդհանուր ընկերութիւն յօգուտ ազգային ճարտարութեան
Ֆրանքֆուրթ	Վարկի հանրական Պանքա
Պերլին	Ս. Պլայխրէօտէր
Վիեննա	(Գրէտի Անշդալդ (Աւստրական Պանքա Վիէննայի
Բեդերսպուրկ	Ժ. Է. Կինցպուրկ
Գոբէնհագ	Երկրագործական Պանքա Տանիմարքայի
Ճենովա	Բոռ. Հոֆեր և ընկ.
Զմիւռնիա	Տը Գուամէր եղբարք
Պուքրէշ	Ռումանիոյ Պանքա
Աթէնք	Ճարտարարուեստից վարկի Պանքա Յունաստանի

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը։ Պայմանները և գներն յոյժ շահաւէտ։

Գոմիսէր-Էքսբէրթ, Հ. Օպէա, փորձագէտ Վէրիդասի ծովային գործոց գրասենեակին, Սարըճըը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր Գործակատար

Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ եւ ԿՈՒ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելից միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալգուրիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսորիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիգոն	800
Տուրոյ	700	Օփորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրուեան	3800
Ֆազիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.

Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլէրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրոգորտաթոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիթալ և ընկ.

512

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲՈՒՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազօրաւոր դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց։ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Յ. Մոլինարի, 2, Պոլօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌԱՎԻԱ եւ ԲԵՌԴԻՔԻԴԻ, Ասսա խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտաուա	4200	Մեմֆիս	3000
Ֆէրօ	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Ներֆիտի	3000
Մէտաստրի	3250	Բէրսա	3000
Թիգօ	3250	Լոգիւս	800
Մաւրոսիա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Բէսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, Նաւապետ Խաթըրսբրուք, ամսոյս դէպի 14ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ընկ.

Ուիթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

515

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Ուղևորի և ապրանքի փոխադրութեան

Նաւագնացութեան, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈԹԷ ԲՐՄՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ

Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

514

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն շաբաթ կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Ուղևորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսդընի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի եւն համար։

Ուղևորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամէն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հաստատութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալա

փաշա խանի Ղալաթ

511

ՊԱՊԱՅԱՆՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ, Միջերկրականի և Սև ծովու միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Փէջս
Աքարնա	2,500	Ռոպսըն
Արքատիա	2,500	Գրսալբանգ
Լազանիա	2,500	Ռոպերթ
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բալմիրա	2,800	Ֆոթըրինկհէմ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՕԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէօպոլդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարաթոն	2,500
Գասսանօ	3,500	Մինօ	2,000
Գորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Գրավօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյր	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբռօ	2,500	Օզրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտօ	2,000
Գարգօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Ցիդօ	2,500	Բաւորէր	1,700
Ցօմինօ	1,800	Փիդօ	2,800
Էրազօ	2,600	Րեալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռոլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմէօ	3,500
Կալիբօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիգանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սորենդօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւօ	2,300	Վասիլօ	3,600
Քելբօ	2,000	Ուէստօ	1600
Քօնքօ	2,200	Չերպօ	3,000
Լէօ	2,000	Զէբրօ	41.0

Գուէլֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Թըրնըր, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած պարպած եւ Օտեսա ուղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուին։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԵՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն

Զգուշանալ կեղծերէն։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ Լրագրոյ

ԵՐԿԱՆԱԲԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

Կաշիէ ՓՈԿՆԵՐ ամէն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։

ՌԵՍԹԻՆԻ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան։

Ջանազան տեսակ ԴԱՐԲՆԱԼ առարկայք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Եիւքսէք Գալտըրըմ

Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄՈՒԼՆԷՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԵՑ

[illegible]

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատան մէջ կը գտնուին վկայագրեր և կրակի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանէն

ՃՕՆ ՑՕՌՔԸԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարուելով կ'ընդունի ամէն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 44	7 12	7 45	8 9	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 30	2 1	2 54	3 41	4 9	4 42	5 11	5 39	5 55	6 37	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 24	6 3	7 22	7 55	8 18	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 39	2 10	3 3	3 50	4 18	4 51	5 20	5 48	6 4	6 46	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 28	6 57	7 26	...	...	8 53	9 23	... ...	10 33	11 1	11 35	12 3	1 43	2 14	3 7	3 54	4 22	4 55	5 24	5 52	...	6 50	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 34	7 3	7 32	...	...	8 59	9 29	... ...	10 39	11 7	11 41	12 9	1 49	2 20	3 13	4 ...	4 28	5 1	5 30	5 58	...	6 56	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 38	7 7	7 38	8 5	8 26	9 4	9 32	10 1	10 43	11 10	11 45	12 12	1 52	2 24	3 17	4 4	4 31	5 6	5 33	6 1	6 13	7 1	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 49	7 19	7 50	8 19	...	9 16	...	...	10 55	... ...	11 58	...	... ...	2 36	3 28	4 16	...	5 18	...	...	6 25	7 12	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 28	7 59	8 31	...	9 25	...	...	11 4	... ...	12 8	...	... ...	2 45	...	4 25	...	5 27	...	...	6 35	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 43	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	1				
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 35	...	...	...	...	...	...	...	...	...	... ...	1 52	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 44	...	7 41	...	8 40	... ...	9 39	...	...	11 21	... ...	2 1	...	2 54	...	...	4 42	...	5 50	...	6 36	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 25	6 54	7 27	7 51	...	8 50	... ...	9 49	...	...	11 31	... ...	2 11	...	3 4	3 51	...	4 52	...	6 ...	...	6 49	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 38	7 6	7 39	8 3	8 34	9 4	9 38	10 1	10 14	11 16	11 44	1 24	2 23	2 48	3 16	4 3	4 36	5 5	5 38	6 12	6 31	7 3	...	...	...	...
Սամաթիա	6 42	7 10	7 43	8 7	8 38	9 8	9 42	... ...	10 18	11 20	11 48	1 28	2 27	2 52	3 20	4 7	4 40	5 9	...	6 16	6 35	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 48	7 16	7 49	8 13	8 44	9 14	9 48	... ...	10 24	11 26	11 54	1 34	2 33	2 58	3 26	4 13	4 46	5 15	...	6 22	6 41	...	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 52	7 20	7 53	8 17	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 38	2 37	3 2	3 39	4 17	4 50	5 19	5 47	6 26	6 45	7 12	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 ...	7 28	8 1	8 25	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 6	1 46	2 45	3 10	3 38	4 25	4 58	5 27	5 55	6 34	6 53	7 20	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։